

Szám: \_\_\_\_\_ / 2017.

Előkészítésben közreműködött:  
- Dusik Milán környezetvédelmi ügyintéző

### **Előterjesztés Hatvan Város Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatáról**

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény alapján a települési önkormányzatoknak önálló települési Környezetvédelmi Programot kell kidolgoznia, amelyet a képviselő-testület hagy jóvá.

A legutóbbi, 2012. évi Környezetvédelmi Programot Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete 104/2011. (II. 24.) számú határozatával fogadta el.

A 2012. év óta történt környezeti változások, valamint a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program megjelenése szükségessé tették Hatvan környezetvédelmi programjának aktualizálását, felülvizsgálatát.

Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testületének Pénzügyi, Gazdasági és Városfejlesztési Bizottsága 301/2017. (V. 24.) számú határozatával a Work-Trend Kft. (székhely: 3000 Hatvan, Kölcsey utca 40.) került megbízásra a felülvizsgálati dokumentáció elkészítésével, mint az önkormányzat számára legkedvezőbb ajánlattevő. A dokumentáció elkészítésre került, melyben megállapításra kerültek azon célok, amelyek a jövőben további intézkedést igényelnek, ezek a következők:

- levegőminőség védelme, a szennyezettség csökkentésének érvényre juttatása
- zajterhelés megállapítása főbb közlekedési útvonalak mentén, helyi zajvédelem kiépítése zajtérkép segítségével
- víztestek állapotának javítása, a vízfolyások jó ökológiai állapotának elérése
- illegális szennyvízkezelésből származó környezeti károk megelőzése
- a pollenkoncentráció és a biológia allergének okozta egészségi kockázat csökkentése, parlagfű elleni hatékony védekezés biztosítása
- zöldfelület- gazdálkodási tervezés integrációja a szabályozási dokumentumokban, a települési zöldfelületi rendszer fejlesztése
- a belterületi vízrendezésekkel a csúcsidejű víztöbbletek által okozott károk mérséklése
- feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárítása és a környezetkárosodás csökkentése
- biológiai sokféleség megőrzése a helyi védettség alatt álló területeken
- természet - és tájvédelmi szempontok figyelembe vétele a települési szabályozási dokumentumokban
- vízbázisvédelem, ivóvízbázis megóvása, ivóvíz-takarékosság ösztönzése
- környezeti szempontok figyelembe vétele a települési szabályozási dokumentumokban, műemlékvédelem, a települési épített környezet megóvása
- illegális hulladéklerakók mennyiségének csökkentése, a városban keletkező hulladék csökkentésének elősegítése, a közterületek tisztaságának fenntartása, javítása
- kerékpáros és gyalogos forgalom infrastruktúrájának további fejlesztése, városi átmenő forgalom csökkentése, elkerülő utak építése
- köz- és lakóépületek energiahatékonyságának javítása, megújuló energiaforrások alkalmazása

- együttműködés, partnerség egyesületekkel, gazdasági szereplőkkel
- a környezettudatosság elterjesztése, a természeti értékek megismertetése a lakosság minél nagyobb arányú bevonásával.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy szíveskedjen a fenti előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni.

**Határozati javaslat:**

Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadja Hatvani Város Környezetvédelmi Programját.

**Határidő:** 2017. december 15.

**Felelős:** Hatvan város polgármestere a Műszaki és Városfejlesztési Iroda útján

Hatvan, 2017. december 6.

Horváth Richárd  
polgármester

**Látta:**

dr. Szikszai Márta  
jegyző



# Hatvan Város Környezetvédelmi Programja



**2017.**

**Készítette: Work Trend Kft.**

## Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
1. A feladatellátás jogi eszköz- és feltételrendszere.....	5
1.1. Előzmények, a programkészítés általános adatai.....	6
1.2. A környezetvédelmi program alapelvei.....	7
2. Hatvan város bemutatása.....	9
2.1. Hatvan város története.....	9
2.2. Általános jellemzés.....	10
2.3. Hatvan város gazdasági élete.....	13
2.4. Domborzat.....	16
2.5. Talajadottságok.....	16
2.6. Vízrajz.....	17
2.7. Éghajlat.....	18
2.8. Növényvilág.....	18
2.9. Állatvilág.....	18
2.10. Erdő- és mezőgazdaság.....	19
2.11. Hatvan helyi jelentőségű védett természetvédelmi területei.....	20
3. Helyzetértékelés.....	23
3.1. Hatvan Város környezeti állapotának bemutatása, környezeti állapot értékelése.....	23
3.1.1. Levegőminőség.....	23
3.1.2. Zajterhelés.....	27
3.1.3. Felszíni és felszín alatti vizek állapota.....	28
3.1.4. Árvíz és belvíz.....	31
3.1.5. Települési épített elemek, természeti értékek.....	32
4. Környezet állapotát befolyásoló főbb hatótényezők átfogó értékelése.....	41
4.1. Infrastruktúra.....	41
4.2. A zöldfelületek állapota.....	42
4.3. Csapadékvíz-elvezetés.....	47
4.4. Vezetékes vízellátás.....	47
4.5. Csatornázás, szennyvízelvezetés.....	48
4.6. A helyi közutak és közterületek fenntartása.....	49
4.6.1. Utak, járdák.....	49
4.7. A helyi tömegközlekedés.....	50
4.7.1. Vasúti infrastruktúra.....	50

4.7.2. Távolsági és helyközi autóbusz közlekedés.....	50
4.8. A köztisztaság és településtisztaság fenntartása.....	51
4.9. Közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban.....	51
4.10. Hír és távközlés.....	52
5. Hulladékgazdálkodás.....	54
6. SWOT elemzés.....	62
7. Hatvan Város Környezetvédelmi Programjában előírt célok megvalósulásának értékelése	64
8. A környezetvédelmi program célrendszere.....	71
8.1. Átfogó célkitűzés.....	71
8.2. Stratégiai célok.....	72
8.3. Tematikus célok.....	74
9. A Környezetvédelmi Program stratégiai céljai, beavatkozási területei.....	77
10.Összefoglalás.....	88
Felhasznált irodalom.....	89

## Bevezetés

A szociális és a környezeti problémák fontosságának, illetve megoldási lehetőségeik és a gazdasági fejlődés közötti sokrétű összefüggések felismerésével egyre inkább teret nyernek azok a nézetek, amelyek szerint e három területet együtt kell vizsgálni, és sajátosan a környezet és fejlesztés kérdéseinek együttes megközelítése szükséges.

1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnöknő vezetett. A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát:

***"a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket".***

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális, a gazdasági és a környezeti pillérek és mindhármát együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok cselekvési programjaiba.

Magyarország hosszú távú jövőjét a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia fogalmazta meg, mely jövőképek egyik legfontosabb tényezője a fenntarthatóság, ami alatt azt értjük, ***hogy „az egyéni jó élet és a közjó biztosításának feltételeit az adott időpillanatban saját jólétét megteremtő generáció nem éli fel, nem meríti ki erőforrásait, hanem megfelelő mennyiségben és minőségben a következő generációk számára is megőrzi, bővíti azokat”.***

A környezeti problémák megoldásának és a fenti jövőképek felé való elmozdulásnak egyik hatékony eszköze a települési programokba rendezése, azaz a környezetvédelmi programalkotás. Ennek szellemében – továbbá a települési polgárok életminőségének javítása, valamint a kötelező önkormányzati feladatok végrehajtása érdekében is – Hatvan Város Önkormányzata felülvizsgáltatta a település környezetvédelmi programját.

## 1. A feladatellátás jogi eszköz- és feltételrendszere

Magyarország környezetvédelmi alapjait a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: törvény) adja, mely kimondja, hogy a környezetvédelmi tervezés alapja az Országgyűlés által jóváhagyott Nemzeti Környezetvédelmi Program.

Az önkormányzatoknak a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Programban foglalt célokkal, feladatokkal és a települések rendezési tervével összhangban illetékességi területükre önálló települési környezetvédelmi programot kell kidolgozni.

A törvény 48/E. § (1) bekezdése szerint a települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban tartalmaznia kell:

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a településhulladék-gazdálkodással,
- i) az energiagazdálkodással,
- j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Ezen kötelező tartalmi elemek mellett indokolt még megemlíteni a természeti erőforrások állapotát, az élővilágot, a táj és a védett területek helyzetét.

Elengedhetetlen a lakosság környezet tudat- és szemléletformálásának értékelése, valamint a civil szervezetek szerepe a program felülvizsgálatakor. Ezeknek a szervezeteknek és a lakosságnak a jövőben mindnagyobb szerepet kell vállalni a környezetvédelmi problémák megoldásában, a környezetvédelmi döntéshozatalban, hiszen a településen lakók egészségéről, a lakó- és üdülőkörnyezetéről szól.



Az Országgyűlés 2015. évben 27/2015. (VI. 17.) OGY határozatával fogadta el az ország 4. Nemzeti Környezetvédelmi Programját. Fő célja, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, EU-tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza az ország környezeti céljait, és az elérésükhöz szükséges feladatokat és eszközöket.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

Céljai:

Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

Az erőforrás-takarékosság és a hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

### **1.1. Előzmények, a programkészítés általános adatai**

Hatvan város polgárainak jóléte hosszú távon csak akkor biztosítható, ha a település fejlődése a környezetvédelem szempontjainak figyelembevételével valósul meg.

A törvény 46. § (1) bekezdésének b) pontja írja elő, mely szerint a környezet védelme érdekében a települési önkormányzatnak önálló települési környezetvédelmi programot kell kidolgozni, melyet a képviselő-testülete hagy jóvá.

Hatvan Város Önkormányzata legelső alkalommal 2003. évben készítette el Hatvan Város Környezetvédelmi Programját, melynek Intézkedési tervét Hatvan Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 284/2003. (XII.18.) számú határozatával fogadott el.

Hatvan Város Környezetvédelmi Programja második alkalommal 2006. évben került elfogadásra.

Ezt követően Hatvan Város Önkormányzata megalkotta a Környezetvédelmi Alap létrehozásáról szóló 20/2008. (III. 28.) számú önkormányzati rendeletét, mely az önkormányzat környezetvédelmi feladatainak hatékony ellátása céljából jött létre.

A legutóbbi, 2012. évi Környezetvédelmi Programot Hatvan Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 104/2011. (II. 24.) számú határozatával fogadta el.

Azonban a 2012. év óta történt környezeti változások, valamint a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program megjelenése szükségessé tették a település környezetvédelmi programjának aktualizálását, felülvizsgálatát.

Hatvan Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Pénzügyi, Gazdasági és Városfejlesztési Bizottsága 301/2017. (V. 24.) számú határozatával, Hatvan Város Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatára adott megbízást.



A törvényben foglalt kötelezettségeknek eleget téve a Nemzeti Környezetvédelmi Program, valamint a Heves Megyei Környezetvédelmi Programban foglaltakkal összhangban készült el Hatvan Város Környezetvédelmi Programja.

## **1.2. A környezetvédelmi program alapelvei**

Az európai politika fontos eleme lett a környezetvédelem beépítése az uniós politika más területeibe (jelenleg az EUMSZ 11. cikke alapján), mióta először fölvetődött az 1998-ban Cardiffban megrendezett Európai Tanács kezdeményezése nyomán.

Az utóbbi években a környezetpolitika integrációja jelentős mértékben előrelépett, például az energiapolitika területén, és mindez tükröződik az uniós éghajlat-változási és energiaügyi csomag párhuzamos kidolgozásában vagy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervében, amely azokat a költséghatékony módokat vizsgálja, melyekkel el lehet érni, hogy az európai gazdaság kevésbé károsítsa az éghajlatot és kevesebb energiát fogyasszon.

Egyúttal azt is bemutatja, hogy az európai kibocsátásokért felelős ágazatok – az energiatermelés, az ipari tevékenység, a közlekedés, az épületek és az építőipar, valamint a mezőgazdaság – miként állhatnak át az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra az elkövetkező évtizedekben.

A környezetpolitika alapvető prioritásai az alábbiakban összegezhetők:

- ***Elővigyázatosság elve:***

a környezetkárosítás és a szennyezőanyagok termelésének elkerülése érdekében a súlyos vagy visszafordíthatatlan környezeti károk előfordulási kockázatának csökkentése.

- ***Prevenció elve:***

a lehetséges környezeti szennyező hatásokat a szennyezés forrásánál kell megszüntetni, ezáltal a szennyezés szétterjedését meggátoljuk.

- ***Helyreállítás elve:***

a károkozó minden esetben köteles gondoskodni a tevékenysége által az okozott környezetkárosodás megszüntetéséről, helyreállításáról.

- ***Felelősség elve:***

a környezethasználók felelősséggel tartoznak tevékenységeik környezetre gyakorolt hatásaiért.

- ***Együttműködés elve:***

a környezeti problémák akkor oldhatók meg célravezetőbben, ha az érdekelt felek összehangoltan cselekednek.

- ***A „szennyező fizet” elv:***

a környezeti kár költségeit a kár okozója fizeti meg.

- ***Nyilvánosság elve:***

mindenkinek joga van a környezetre vonatkozó tényeknek, adatoknak, így különösen a környezet állapotának, a környezet szennyezettség mértékének, a környezetvédelmi tevékenységeknek, valamint a környezet emberi egészségre gyakorolt hatásainak megismerésére.

- ***Tájékoztatás elve:***

társadalmi részvétel a jogszabálytervezetek, szakmai anyagok, koncepciók elkészítésében, egyeztetési folyamatában való együttműködés a civilszervezetekkel.

- ***Fenntartható fejlődés elve:***

„a környezetünkkel úgy kell gazdálkodnunk, mintha az unokáinktól kaptuk volna kölcsön”.

- ***Szubszidiaritás elve:***

fontos, hogy az egyes környezetvédelmi kérdésekben a megfelelő hatóságok (helyi, regionális, nemzeti vagy nemzetközi) a megfelelő arányú munkamegosztásban járjanak el.

## **2. Hatvan város bemutatása**

### **2.1. Hatvan város története**

Hatvan térségében már az újkőkorszakban (ie. 5000-2500) megtelepedett az ember, amiről ásatások tanúskodnak.

A rézkorból Újhatvan területéről került elő lelet (arany mellkorong). A bronzkor a város esetében egészen különleges jelentőségű. A település felé magasodó Strázsa-hegyen jelentős ásatások folytak, itt találták meg azt a leletanyagot, amiről végül is „hatvani-kultúrának” nevezték el ezt a műveltséget.

A bronzkori népességet felváltó szkítákra sírleletek és telep maradványok (Brindza dűlő) utalnak. A szkítákat követően kelták telepedtek le a Zagyva völgyében, majd i.u. 170-370 között szarmata-jazigok.

1968-ban római kori lelőhelyet fedeztek fel Gombospusztán, a Hatvanból Lőrincibe vezető országúttól kb. 150 m-re keletre.

Egyes források szerint Hatvan is az Aba-nemzetség birtoka volt. A település nevével először 1235-ben „Hotvin”, később „Hotwin”, majd 1264-ben „Hotwan”, 1284-ben „Hotuon” míg az 1332.-37. évi pápai tizedjegyzékben „Hatuan” névívással. A város életének mozzanataiból tudható, hogy 1264-ben Hatvan az alnádor székhelye volt. A település 1406-ban már mezővárosi ranggal bír, és Zsigmond király városfejlesztési politikájának köszönhetően tovább fejlődött. Mint vámhelyről 1423-ban írnak.

1544-től szandzsák székhely volt. A lakosság összlétszáma ekkor hozzávetőleg 500-600 fő lehetett. A város csak 1686-ban szabadult meg a töröktől. A Rákóczi-szabadságharc alatt a kurucok hadi élelmiszerbázist tartottak fenn Hatvanban, s itt állomásozott a híres Bezerédi-ezred. 1710-ben a város a császáriak kezére került, valószínűleg ekkor kezdődik meg a vár köveinek elhordása. A hatvani uradalomnak 1723-ban Starhemberg gróf lett az ura, tőle 1746-ban Grassalkovich Antal vásárolta meg. Az ő idején épültek a város barokk stílusú műemlékei: a római katolikus plébániatemplom, a plébániaház, a kastély, a posztógyár és a gombospusztai major.

Az Európán végigsöprő pestisjárvány 1739-ben elérte Hatvant is. Ekkor májustól-decemberig 532-en haltak meg, a lakosság közel 60 %-a.

A XVIII. század végén a XIX. század elején céhekbe tömörült iparosok élénk kereskedelmi élete jellemezte a települést. Az 1848-49-es szabadságharc bukása után a városban is megtorpanás volt érezhető, és csak a kiegyezés utáni vasútépítés megindulása lendített egyet a város fejlődésén. A kialakult vasúti csomópontot az 1889-ben létesült cukorgyár hozta azt, hogy a XX. század elején a város lakosságából már több mint ötszázan „ipari” tevékenységet folytattak.

1904-től megindult a városi villamos közvilágítás kiépítése. 1905-ben járványkórházat létesített a város, ekkora már 5 km-es kiépített úthálózat is létesült. A meglévő cukorgyár mellett gőzmalom, téglagyár, cement-, tetőcserép és betoncsőgyár, szeszgyár és koporsó és bútorgyár működött Hatvanban.

Újabb megtorpanás a város történetében az I. világháború.

A 20-es években megindult urbanizálási folyamat egyik hátráltatója volt a rendezetlen, szilárd útburkolat és járda nélküli utcák, a nyitott árkok, a sártenger, amelyet gödrös mocsaras területek csúfítottak. Csak nagyon nehezen tudta a város vezetése ezt megszüntetni és csak 1925-ben indult meg a valamelyest tervszerűnek mondható építkezések felgyorsulása.

A 30-as évek világ gazdaságában bekövetkező pangás a kisgazdaságokban dolgozó parasztok mellett kihatott az ipari munkásságra is.

A II. világháborút követően az országban elsőként Hatvant nyilvánították várossá 1945. július 27-én.

A város egészen 1969-ig járási székhely volt, fokozatosan kiépülő intézményhálózattal, gombamód szaporodó lakótelepekkel, egyre duzzadó népességszámmal. A zömmel két élelmiszeripari gyárra épülő ipari struktúra nemigen engedte meg más munkaerő-igényes üzem ide telepítését az 1970-80-as években.

Az 1990-es rendszerváltás után a város gazdasági élete fokozatosan átalakult. A cukorgyár a 90-es évek közepén befejezte működését, majd a konzervgyár is jelentős leépítéseken ment keresztül. Hatvan kezdte elveszíteni élelmiszeripari jellegét és egyre inkább a lassacskán betelepülő ipari gépalkatrész gyártás került előtérbe. Ma már több autóipari gyártóüzem és az őket kiszolgáló kisebb ipari üzemek túlsúlya jellemző.

## **2.2. Általános jellemzés**

Hatvan földrajzilag Heves megye nyugati felében, a Mátra hegység lábánál, az Alföld peremén helyezkedik el, a Zagyva-folyó két partján. A város négy megye – Pest, Nógrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves – határán található. A település közigazgatásához tartozó terület nagysága jelenleg 81 km<sup>2</sup>, ebben az előző Környezetvédelmi Program készülte óta változás nem történt. Átlagos tengerszint feletti magassága 105 méter. Éghajlatára nagy hatással van a Mátra. Az évi csapadékmennyiség alacsonyabb az országos átlagnál. A városon folyik keresztül a Zagyva folyó, mely egykoron jelentősen meghatározta az itt élők tevékenységét, befolyásolta a település történelmét.

A város földrajzilag ma is 3 jól elkülöníthető városrészből áll, melyek a következők:

- Óhatvan /a Zagyva keleti partján elterülő városrész/
- Újhatvan /a Zagyva nyugati partján elterülő városrész/
- Nagygombos /az óhatvani városrésztől északra elterülő városrész/



*A fenti műholdképen jól látható a 3 városrész elkülönülése, elhelyezkedése.  
Forrás: <https://maps.google.hu/>*

Lakosságát tekintve a város lakosainak száma egy 2011. év végi statisztikai adat szerint 21.519 fő.

	Állandó népesség száma				Lakónépesség száma az év végén			
	1980	1990	2001	2011	1980	1990	2001	2011
Hatvan	23.891	23.696	22.128	20.720	23.981	23.443	22.111	20.519
Hatvani járás	60.823	57.209	54.899	51.955	60.270	56.098	54.735	51.246
Heves megye	353.766	339.376	325.132	310.192	350.360	334.408	325.727	308.882

*Forrás: KSH*

A legutolsó települési nemzetiség-felmérés (2011. évben) során a polgárok 99%-a magyar, a nemzetiségek közül legnagyobb arányban, 2%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát.

Hatvan város hivatalosan becsült népessége 2017. január 1-jén 20 941 fő a nyilvántartó.hu honlap alapján. Népsűrűsége 316 fő/km<sup>2</sup>. Lakások száma 8969, a népességet figyelembe véve, ez 2.3 fő/ lakás.

A város ipari struktúrája az ipari forradalom után egészen az utóbbi néhány évtizedig leginkább az élelmiszeripar irányába alakult ki (cukorgyár, konzervgyár), melynek dominanciája mára jelentősen lecsökkent. Ennek oka egyrészt, hogy az egyik legmeghatározóbb élelmiszeripari cég a Mátra Cukor Zrt.

2004-től beszüntette termelő tevékenységét, másrészt a város É-i külterületi részén elhelyezkedő ipari parkba betelepült elektronikai, finommechanikai cégek, illetve a városban működő kis-, és középvállalkozások egyre nagyobb mértékű dominanciája.

A város külterületén található jó minőségű földeken jelenleg is főként növénytermesztés folyik (gabonanövény, zöldségtermesztés). Sajnos hiába a minőségi termőföld, mezőgazdasággal a városban mindössze kb. 180-200 fő foglalkozik. Nagyüzemi állattenyésztéssel, kiscsömbsi telephellyel a Gödöllői Tangazdaság Zrt. foglalkozik.

A település infrastrukturális kiépítettsége, ellátottsága összességében jónak mondható. A város közlekedés-földrajzi helyzete rendkívül kedvező, térkapcsolatai minden irányban szerteágazók. Jó kapcsolatokkal rendelkezik mind közúton, mind vasúton a fővárossal, illetve az ország egyéb területeivel.

A település közlekedési viszonyait vizsgálva az alábbi jelentősebb közlekedési vonalakkal, csomópontokkal rendelkezik:

- Hatvan vasúti csomópont,
- M3-as autópálya,
- 3-as számú főút, vonal,
- 21-es számú főút, vonal,
- 32-es számú főút, vonal.

A városi

- külterület nagysága: 5051 ha, 6020 m<sup>2</sup>.
- belterület nagysága: 1197 ha, 8764 m<sup>2</sup>.

A község szomszédságában az alábbi települések találhatók:

- déli oldalról Boldog, Tura és Jászfényszaru
- északi oldalról Lőrinci és Heréd
- nyugatról Kerekharaszt
- keletről Hort, Ecséd és Csány.

A közigazgatás helyi szerve:

Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal

3000 Hatvan, Kossuth tér 2.



## 2.3. Hatvan város gazdasági élete

### Ipar

Hatvan város ipari struktúrája a környezeti adottságok és az elmúlt száz év öröksége alapján elsősorban a mezőgazdaságra épülő élelmiszeripar irányában alakult ki. A cukorgyár bezárásával a város gazdaságszerkezetében eltolódás következett be. Meghonosodott és túlsúlyba került a korszerű, nem környezetszennyező nagyipari tevékenység a multinacionális cégek letelepedésének köszönhetően.

A logisztika bővülése kapcsolódik a városban hagyományosan meglévő közlekedési, szállítási ágazathoz. A közeljövőben megépülő nagy logisztikai központ a város ipari parkjában szintén a logisztikát hivatott erősíteni, főként az ipari park cégei vonatkozásában.

Az ipari park a város ÉNY-i részén, külterületen, az M3 autópálya és a 3. számú főközlekedési út közötti területen helyezkedik el. Az ipari parkba betelepülő cégek mellett ugyanakkor, egyre fontosabb szerepet játszanak a város gazdasági életében a helyi kis- és közép vállalkozások is.

### Erdő- és mezőgazdaság

A külterületeken jó minőségű szántóföldek találhatók, de elsősorban az É-i területeken jelentős az erdősítésre alkalmas alacsony aranykorona értékű földterületek aránya is. A gazdálkodó szervezetek a gabonanövényeken kívül zöldséget és gyógynövényeket termelnek (a cukorrépa termesztés jelentősen csökkent a hatvani cukorgyár bezárásával).

Nagyüzemi állattenyésztéssel a Gödöllői Tangazdaság Zrt. nagygombosi telephelyén foglalkoznak szarvasmarha tenyésztéssel.

A város körzetében mindössze 210 ha erdő található, ennek faállománya zömmel akác, nyár, kevés fenyő és tölgy.

### Szolgáltatóipar, idegenforgalom

Hatvan város kereskedelmi ellátottsága jónak mondható, a nagy áruházláncok üzletei mellett a helyi, magánházban lévő üzletek, vállalkozások is jelentős szerepet töltenek be a lakossági szolgáltatás ellátásában.

A város viszonylag kevés kereskedelmi szálláshellyel rendelkezik, az idegenforgalom a város gazdasági életében eddig meglehetősen alárendelt szerepet játszott, azonban az utóbbi években történt beruházásoknak köszönhetően a városban egyre több látnivaló van, így a turizmus növekedésnek indult, a városba érkező turisták könnyebb tájékozódásának érdekében idén egy Tourinform iroda is nyílt.

Hatvan főterén találjuk a város legemblematikusabb épületét a Grassalkovich-kastélyt, mely a Magyar Természettudományi Múzeum tagintézményeként a Széchenyi Zsigmond Vadászati Múzeumnak ad helyet a Kárpát-medence és Közép-Európa egyetlen olyan múzeumaként, amely a XXI. századi fenntartható vadászathoz kapcsolódó etikus vadászati elveket, modern, környezettudatos ismereteket tartalmaz, és ezeket a legmodernebb interaktív eszközökkel teszi közzé.





*A hatvani Grassalkovich-kastély épülete, ma a Széchenyi Zsigmond Vadászati Múzeumnak ad helyet  
(forrás: vadaszatimuzeum.hu)*

Ezenkívül a főtéren találjuk a Hatvany Lajos Múzeumot, melyet a 18. században Grassalkovich Antal építtet. Az intézmény szerves részét képezi a kézműves Sörfőzde, melynek alapjául a 18. században az épületben működő Sörfőző üzem szolgált. A múzeum épületét 2014-ben teljesen felújították, interaktív élményeket nyújtó modernizációja fontos mérföldkő a város kulturális öntudatának visszaszerzésében.



*Hatvany Lajos Múzeum és Sörfőzde épülete (forrás: turizmusonline.hu)*

Idegenforgalmi látványosságként megemlítendő még a Zagyva folyó és a Heréd-Bér patak találkozásánál, az ún. Szúnyog szigeten található Hatvani Vadaspark, amely néhány száz méterre a lombkorona sétány hídjáról közelíthető meg.

A 6,3 hektáros területű Hatvani Vadaspark 2014. év júniusában került kialakításra és azóta is folyamatos fejlesztés alatt áll. A park állatállománya igen gazdag, megtalálható itt az összes hazai vadászható nagyvad faj, mint például az őz, a vaddisznó, a gím- és a dámszarvas, valamint muflon, továbbá kisebb testű emlősök is (mosómedve, vadászgörény stb.). A háziállatok közül pedig csak néhányat említve, kecskék, baromfik és szamarak várják az idelátogató családokat, állatbarátokat, természetkedvelőket.

Sajnos az idegenforgalom fellendülését nem követte a kereskedelmi szálláshelyek bővülése, ma is viszonylag szerény kínálat van vendégszobából, amit nagyrészt az ipari park cégeinek munkavállalói és külföldi partnerei, idelátogató mérnökei vesznek folyamatosan igénybe.

### Településszerkezet

A város – részben a természeti adottságoknak (Zagyva folyó) köszönhetően - szétagolt, több településrészről áll.

Főbb településrészek:

- Óhatvan: ez a településrész a szerves fejlődés, a történelmi szerkezet, a városi központ megléte jellemzi. Falusias, családi házas, kisvárosias lakóterületek és lakótelepek alkotják. Szerkezete szétterülő.
- Középhasvan: Óhatvan és Újhatvan közötti széles, jelenleg távolságnövelő terület. Központképző elemek hiánya jellemi.
- Újhatvan: tervezett városrésznek mondható. Közterek, közcélú zöldfelületek hiánya jellemzi. Kolóniák, családi házas területek alkotják.

### Infrastruktúra

A település infrastrukturális kiépítettsége, ellátottsága összességében jónak mondható. A villamosenergia ellátó hálózat a város teljes területén, a közüzemi vízellátás a város területének 98 %-ában, a gázvezeték hálózat pedig a település 85 %-ában kiépült. Az elmúlt években végrehajtott szennyvízkezelési projekt megvalósításának köszönhetően szinte a város teljes területén elérhető a csatornahálózat.

A város belterületi útjainak nagy része szilárd burkolatú út, jobbra csak a külterületi részekén található még földút. Bár a közelben húzódó M3 autópálya jó közlekedési lehetőséget biztosít a főváros, illetve a megye más területei felé, az autópályát elkerülő jelentős átmenő forgalom igen kedvezőtlen hatásokat eredményez a városban (zajhatás, légszennyeződés).

Hatvan városa Budapestről az M3-as autópályán, Miskolc felől a 3-as főútvonalon, Salgótarjánból a 21-es, míg Szolnok-Jászberényből a 32-es számú úton közelíthető meg.

Vasúti csomópontként négy irányból fogadja a személy és teherforgalmat.

## 2.4. Domborzat

A város az Észak-Alföldi hordalékkúp síkság földrajzi nagytáj Hatvani-sík kistáján fekszik. A kistáj Heves, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megye területén található, területének nagysága 650 km<sup>2</sup>.

A település a Budapesti agglomeráció virtuális külső gyűrűjének legkeletibb városa, másrésztől az Észak-Magyarországi Régió legnyugatibb települése.

A városon folyik keresztül a Zagyva folyó, amely jelentősen meghatározta az itt élők tevékenységét, befolyásolta a település történelmét. Ma a két városrészt, Óhatvant és Újhatvant választja ketté.

Hatvan város közigazgatásához tartozó terület nagysága 6.250 ha, a városhoz tartozó területrészek: Óhatvan, Újhatvan, Nagygombos.

A Hatvani-sík kistáj 99 és 209 m közötti tszf-i magasságú teraszos hordalékkúp-síkság. Hatvan – Hort vonalában tereplépcsővel különül el a hegyvidéki területek hegyláb felszínétől. A város legjelentősebb kiemelkedését a Strázsa hegy jelenti.

A kistáj középső és DK-i része hullámos síkság, illetve az alacsonyabb fekvésű, enyhén tagolt síkság, Ny-i része az alacsony domblábi háta és lejtők, É-i része a közepes magasságú tagolt síkság orográfiai domborzattípusba sorolható. A felszín enyhén D felé lejt.

A Zagyva és a Galga hordalékkúpján három, orográfiai és felszínalakítási szempontból különböző rész különíthető el. A középső rész feltöltött síkságán csak az 1-2 m mély elhagyott holtmedrek jelentenek változatosságot. A Ny-i és K-i részen (főként az utóbbin) futóhomok-formák is találhatók.

Hatvan város a kistájon belül az Alföld északi peremvonalán, a Mátra déli lejtőjén lévő 179 m magas Sztrázsa-hegy lábánál, a Zagyva folyó két partján terül el. Átlagos terepszint feletti magassága 105 m, Kishatvan és Újhatvan nevű településrésze 1-4 m-rel magasabb, a déli rész 1-3 m-rel alacsonyabb (Szepes, 1940).

## 2.5. Talajadottságok

A terület földtani felépítésében a több száz méter vastag (agyagos, homokos) pannóniai rétegek a meghatározók, melyekre mintegy 20-25 km szélességben a Zagyva-Galga hordalékkúpja települt. A pleisztocénen belüli würm jégkorszak végén az Alsó-Zagyva-völgy süllyedése következtében kialakult bevágódás mentén, az eredeti legyező alakú hordalékkúp K-i és Ny-i szegélye szárazon maradt. A Ny-i rész homokbuckás térszínét 2-8 m-es löszlepel fedi. A K-i szárny homokját a későglaciálisban a szél formálta tovább; helyenként vékony löszös homoktakaró is fedi. A középső részt, amely a szabályozásokig mocsaras terület volt, fiatal öntésképződmények borítják. Jelentősebb nyersanyaga a kavics (Boldog, Hatvan – 7,5 Mm<sup>3</sup>), amely a Zagyva II/b. sz. teraszának inflexiós sávjában bányászható.

A talajviszonyokat vizsgálva elmondhatjuk, hogy a térségben a réti öntéstalaj dominál, kismértékben jellemző még a réti szolonyec, illetve a csernozjom barna erdőtalaj. Megtalálható a homok mellett a humuszban gazdag feketeföld és a mezősségi barnatalaj is.

A térség mezőgazdasági művelésre nagyon alkalmas, kiváló gabona- és zöldségtermesztő vidék. Csapadékviszonyai változóak: 500-850 mm közötti az éves csapadék mennyisége.

## 2.6. Vízrajz

A városon folyik keresztül a Zagyva folyó, amely jelentősen meghatározta az itt élők tevékenységét, befolyásolta a település történelmét. Ma a két városrészt, Óhatvant és Újhatvant választja ketté. A folyó 625 méter tengerszint feletti magasságban ered a Karancs és a Medves hegy között, Zagyvaróna határában.

Hossza 179 km, vízgyűjtő területe 5676 km<sup>2</sup>, Szolnoknál torkollik a Tiszába. A legnagyobb víztömeget márciusban regisztrálják a folyón, amikor is a Mátra-környék hóolvadásai folytán az éves vízmennyiségének 23 százaléka vonul le. A minimális vízmennyiség általában augusztus-október környékén figyelhető meg.



*A Népkert belvízzel elöntött területe a Zagyva 2010. évi áradása során. Forrás: H. Szabó Sándor*

Érdekesség, hogy a Zagyva és Tisza jelentősen befolyásolják egymás vízjárásait. A Tisza nagyobb árhullámaival visszaduzzasztja a Zagyvát, és ez vízállás-növekedés a torkolattól olykor még 50 kilométerre is érezteti hatását. A Zagyva legjelentősebb mellékvizei a Galga, a Tarna és a Tápió. A folyó ma megfelelően kialakított árvízvédelmi töltések között halad, vízszintjét több zsilip és tározó is szabályozza. (Bacsa Tibor- Hatvan a XXI. század kapujában, 2003)

A talajvíz mélysége Hatvantól DK-re 4-6 m, máshol 2-4 m között mozog. Mennyiségét 1-3 l/s.km<sup>2</sup>-re becsülik. A kémiai jellege Hatvantól DNy-ra és DK-re nátrium-, máshol kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A keménysége a Zagyva mentén Jászfényszaruig 35 nk° között van. A szulfáttartalom a települések körzetében 300 mg/l felett, máshol 60 mg/l alatt van.



## 2.7. Éghajlat

A kistáj éghajlata mérsékelt meleg-száraz, Ny-on inkább mérsékelt meleg – mérsékelt száraz. Az É-i részekon kevés 1950 óra fölötti értékekkel jellemezhető az évi napfénytartam, de a D-i részekon megközelíti a 2000 órát is. Az évi középhőmérséklet 10,0-10,2 °C, de az É-i részekon kevés 10,0 °C alatt marad. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 34,4 °C, ÉNy-on 33,5-34,0 °C, az abszolút minimumok átlaga pedig -17,0 és -17,5 °C, Ny-on -16,0 és -16,5 °C közötti.

A csapadék évi összege 540-580 mm, de a kistáj Ny-i részein eléri a 600 mm-t is. Az évi mennyiségből 330 mm a vegetációs időszakban hullik. A 24 óra alatt lehullott legtöbb csapadékot, 190 mm-t, Hatvanban jegyezték fel. A hótakarós napok száma 34, az átlagos maximális hóvastagság 18-20 cm. Leggyakoribb szélirány az ÉNy-i, második helyen a DK-i irány áll. Az átlagos szélsébség 2,5-3,0 m/s között van.

A város földrajzi fekvése a település legmarkánsabb jellemzőjének tekinthető, találkozási pont mind természetföldrajzi tájegységek, mind régiók, mind megyék, mind közlekedési nyomvonalak tekintetében.

## 2.8. Növényvilág

Az Alföld flóraidéke (Eupannonicum) Tiszántúli (Crisicum) és Duna-Tisza közti (Praematricum) flórajársai határán elhelyezkedő kistáj fontosabb potenciális erdőtársulásai között a tölgy-kőris-szil ligeterdők (Querco-Ulmetum hungaricum), a nyílt sztyeptölgyesek (Festuco-Quercetum) és a gyöngyvirágos tölgyesek említhetők. A nyílt társulások közül jelentősebb felületeket foglalnak el a homoki legelők (Potentillo-Festucetum pseudovinae) és a homokpusztarétek (Astragalo-Festucetum sulcatae). Az erdőgazdaságilag hasznosított területeken fiatal- és középkorú, zömében keménylombos erdők, kisebbrészt fenyvesek találhatók. A mezőgazdasági területhasznosítás jellemzőbb kultúrái a búza (20-40 q/ha), a cukorrépa (300-400 q/ha), a paradicsom (100-250 q/ha).

## 2.9. Állatvilág

Az állatvilág kialakulását a város földrajzi, természeti és mindenkor mezőgazdasági viszonyai és adottságai határozzák meg. A régebbi századokban milyen volt e vidék állatvilága, erre vonatkozóan alig van adatunk, csupán következtetésekre szorítkozunk. A nagyobb mezei és erdei vadak közül nyilvánvalóan legelterjedtebb volt akkoriban is az őz, a róka és a nyúl, kisebb ragadozók, a nyest, a menyét, a görény, s a Zagyvában talán a vidra. Ma is gyakori emlősök a hörcsög, az ürge, a vakond, a sündisznó. Madarak: fácán, szürke- és fekete varjú, csóka, vadgalamb, balkáni gerle, sárga- és feketetergő, fecske, veréb, seregély bagoly- és harkályfélék, szarka, szencinege, pinty, tengelice, mezei pacsirta stb. A tavak környékén megtalálhatók: kis vöcsök, pocgém, különböző récék, szárcsa, vízityúk, piros lábú cankó, dankasirály stb. Vonulási időben megtalálhatók itt pl. a sarki bűvár, szürke gém, poszták, őszapó, hantmadár, cankók, stb. Ritka viszont ma már a gólya, a fogoly és fűrj. A Zagyvában és a Nógrádban csak értéktelen kisebb halak (keszegfélék, mint pl. a domolykó, v. másképpen jász keszeg stb.) találhatók. Fellelhető kételtűek, hüllők: tarajos göte, ásóbéka, barna- és zöld varangy, zöld levelibéka, kacagó vagy tavi béka, mocsári teknős, fűrge- és zöld gyík, erdei- és vízisikló.

## 2.10. Erdő- és mezőgazdaság

A külterületeken jó minőségű szántóföldek találhatók, de elsősorban az É-i területeken jelentős az erdősítésre alkalmas alacsony aranykorona értékű földterületek aránya is. A gazdálkodó szervezetek a gabonanövényeken kívül zöldséget és gyógynövényeket termelnek (a cukorrépa termesztés jelentősen csökkent a hatvani cukorgyár bezárásával).

Nagyüzemi állattenyésztéssel (szarvasmarha) a gödöllői Szent István Egyetem nagygyombosi tangazdasága foglalkozik.

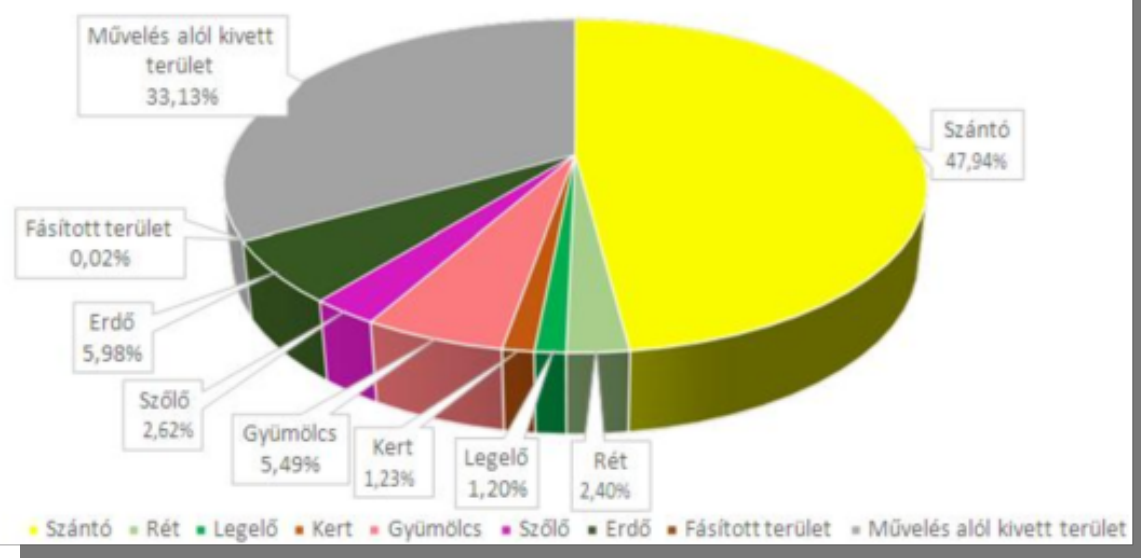
A város körzetében mindössze 210 ha erdő található, ennek faállománya zömmel akác, nyár, kevés fenyő és tölgy.

Erdőterületek külterületen a mezőgazdasági jellegű tájhasználat miatt a település közigazgatási területén csak mozaikos jelleggel (patakmedrekben, meredekebb domboldalakon) fordulnak elő. A város erdősültsége (5,9 %) elmarad az országos átlagtól (23 %). A jellemző faállomány: akác, nyár, kevés fenyő és tölgy.

A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken a javasolt az együttműködés kialakítása a magángazdálkodókkal annak érdekében, hogy egy a környezet- és természetvédelmi érdekeknek is megfelelő összefüggő biotóp hálózat alakuljon ki. A biotóp hálózat kialakításában fontos szerepük van a mezőgazdasági táblák közötti fasoroknak, cserjéknek, melynek fenntartása az intenzíven művelt külterületi mezőgazdasági táblák és köztük húzódó utak mentén javasolt (szintén javasolt a fásítás az alacsony termőértékű vagy deflációra alkalmas homokterületeken).

A településen a szőlő- és gyümölcstermesztésnek évszázados hagyománya van, már a II. katonai felmérésen (1806-1869.) jelentős kiterjedésű szőlőterületek láthatóak a belterülettől északra lévő zártkerti területen. A felmérés gyümölcstermő területeket is ábrázol az akkori településközponttól délre. A földhivatali alaptérkép jelentős kiterjedésű gyümölcstermő területeket jelöl a belterülettől délkeletre, illetve a külterület legészakibb részén. A topográfiai térkép alma, barack, szilva, cseresznye, dió, és ribizli termő területeket jelöl a belterület délkeleti részén. A település a Mátrai Borvidéken belül az Ecsédi Hegyközséghez tartozik. (2008 évben a Hatvani Hegyközség beolvadt az Ecsédi Hegyközségbe.)

### Földhivatali alaptérkép szerinti művelési ágak



*Forrás: Földhivatali alapadatok*

A művelési ágak elhelyezkedése a „Földhivatali alaptérkép szerinti művelési ágak” című ábrán tekinthető meg. (A földhivatali alaptérkép a felszíni vizek egy részét nem vízként jelöli [pl.: anyagbánya a külterület déli részén], ezért a térinformatikai vizsgálat során szürke színt kaptak. A felszíni vizek elhelyezkedését a topográfiai térkép szemlélteti.)

Rét és legelő művelésű területek legnagyobb arányban a belterülettől délre, de kisebb foltokban a belterülettől északra is megtalálhatóak. A kert művelésű ingatlanok kizárólag a zártkerti fekvésű területeken láthatóak.

A településen a mezőgazdasági művelés alá vont területek magas arányából adódóan az erdő és fásított terület együttes aránya alacsony (mindössze 6 %), (forrás: Hatvan Város Fenntarthatósági Terve 2015).

## 2.11. Hatvan helyi jelentőségű védett természetvédelmi területei

Fontos megemlíteni, hogy a 2012. évi Környezetvédelmi Program megjelenése óta, Hatvan Város Önkormányzata komoly előrelépéseket tett a környezetvédelem területén.

Az egyik ilyen talán legfontosabb lépése a Hatvan helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 40/2014. (XI. 15.) helyi önkormányzati rendeletet megalkotása volt, melynek keretében az alábbi területek kerültek helyi védettség alá:



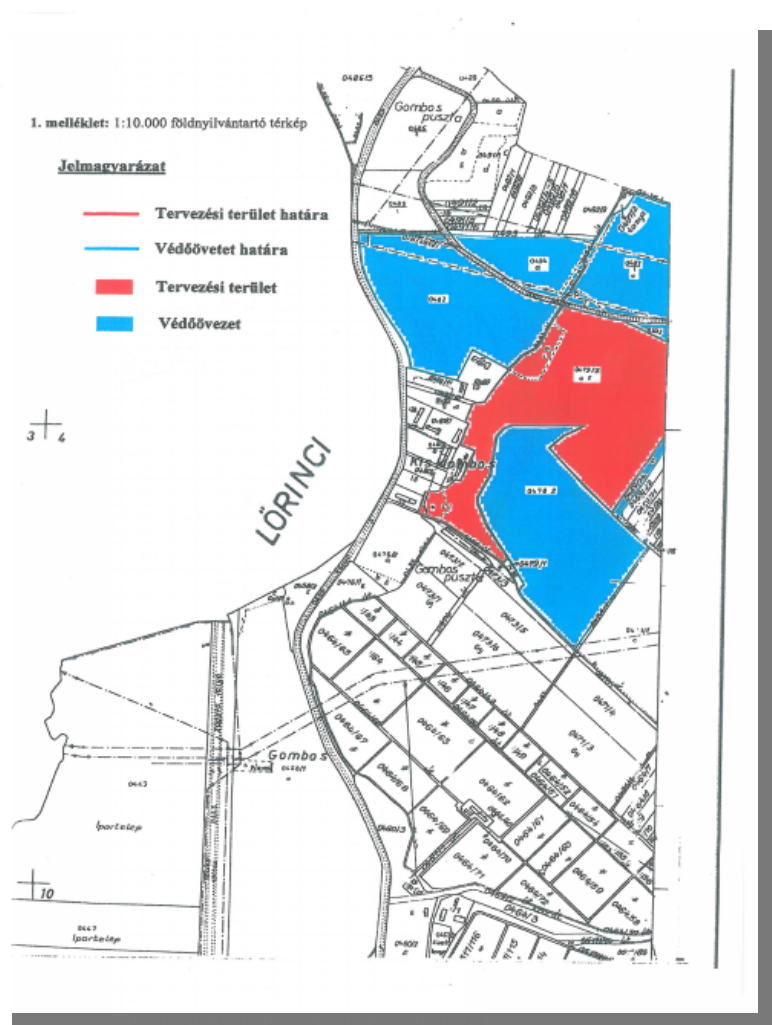
**Cukorgyári-tó (0277 hrsz.):**

A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja a Zagyva folyó zöldfolyosóját használó vándormadarak pihenőhelyének védelme, ezzel párhuzamosan az állandó madár-, növény- és emlőspopulációjának megőrzése. Az élőhely optimalizálásával, biztosításával jelentősen növelhető a Hatvan környéki élővilág változatossága.

**Kisgombosi tölgyes (0479/2a, 0479/2b hrsz.):**

A terület kiterjedése 18,7 ha, a védetté nyilvánítás célja a terület természeti értékeinek hosszú távú megóvása, megőrzése.

A fás legelő az ember és a természet „együttműködésének” emléke. Kialakulása a legeltető állattartáshoz kapcsolódik, melynek során, a legelőterületeken néhány fát hagytak megnőni.



Forrás: a 40/2014. (XI. 15.) önkormányzati rendelet 2. melléklete

**Boldogi úti platánfasor (2630/1, 2630/3, 5334/2, 5334/4 hrsz.):**

Természetvédelmi célja a Hatvan, Boldogi úton fellelhető értékes faegyedek helyi védelem alá helyezése, a növények megőrzése az utókor számára.

**Grassalkovich kastély kertjében lévő Tiliacordata fasor:**

Célja a Grassalkovich kastély kertjében fellelhető értékes faegyedek helyi védelem alá helyezése, a növények megőrzése az utókor számára. A fasor karakteres kastélykerti elem, és látványtengelyt képez a kastély irányába. A fák a kastélykert arculatát jelentősen meghatározzák és XIX. századi hangulatot teremtenek.

**Óhatvani Köztemetőben lévő Platanus xhybrida fasor (4185 hrsz.):**

A fasor egyedei szép habitusú, karakteres, idős fák, amelyek térszervező hatása jelentős.

**Nagygombosi gesztenyefasor:**

A telepített növényzet közül különös jelentőséggel bír a nagygombosi vadgesztenye fasor, amely kultúrtörténeti vonatkozással, tájformáló szereppel, vizuális-esztétikai értékkel bír. A nagygombosi fasor felújítása 2015-ben történt, mely a közútkezelővel együttműködve valósult meg.

**Helyi jelentőségű védett természeti értékek:**

- Hatvan, Népkerthben található Populus x canescens (szürke nyárfa, helyrajzi száma 2647/2.).
- Radnóti téren található Acerplatanoides (korai juharfa, helyrajzi számai 2631/3, 2631/4 ).
- Kristály kastély mellett található Platanus x hybrida (platánfa; helyrajzi száma 5331/21).
- Zagyva parton található Salix alba (fehér fűz)
- Albert Schweitzer Kórház-Rendelőintézet területén található Qercusrobur (kocsányos tölgy; helyrajzi száma 2713/5).
- Az Óhatvani Köztemetőben található Acerplatanoides (korai juharfa; helyrajzi száma 4185.).

### 3. Helyzetértékelés

Hatvan város környezeti helyzete nem ítéltető meg a környezet állapotára vonatkozó, hosszabb távon jelentkező társadalmi-gazdasági-környezeti hatásláncok és komplex problémák ismerete nélkül.

E szempontok feltárására lényeges kiindulópontot jelent a 2015. évben megjelent Hatvan Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Hatvan Város Településfejlesztési Koncepciója 2015-2030, Hatvan Város Fenntarthatósági Terve, továbbá más forrásdokumentumok, melyek együttesen megfelelő információkat biztosítanak Hatvan környezeti helyzetének átfogó értékeléséhez.

E dokumentumok alapján a jelen fejezetben – a környezeti problémák főbb hajtóerőire fókuszálva – átfogó helyzetértékelést mutatunk be.

Megvizsgálva a levegőminőséget, a zajterhelést, a vizek és élővilág állapotát, bemutatjuk az energiagazdálkodás, a közlekedés, és az épített környezet összefüggéseit.

A helyzetértékelés alapján SWOT elemzést készítettünk (lásd: 62. oldal), mely alapjául szolgál Hatvan környezeti problémáinak és értékeinek azonosításához.

A helyzetértékelés alapján – külön fejezetben – ismertetjük a 2012-2017 között megvalósult környezetvédelmi intézkedési tervek eredményét, továbbá meghatározzuk az átfogó célkitűzéseket.

#### 3.1. Hatvan Város környezeti állapotának bemutatása, környezeti állapot értékelése

##### 3.1.1. Levegőminőség

A levegőszennyezők származásuktól és állapotuktól függetlenül mindazon anyagok, melyek oly mértékben jutnak a levegőbe, hogy azzal az ember és környezetét kedvezőtlenül befolyásolják. A légkört természetes és antropológiai eredetű szennyezőanyagok károsítják. Az emberi tevékenység okozta emissziók felülmúlják a természetes eredetű légszennyező anyagok mennyiségét.

A városban légszennyezettség mérő állomás nem működik, így konkrét mérési adatok a levegőminőség vonatkozásában nem állnak rendelkezésre.

##### Légszennyezés

Az elmúlt időszakban – a térség levegőminőségi állapotának változására tekintettel megállapítható, hogy – a település levegőminősége javult, bár az ipari parkba betelepülő cégek tevékenysége miatt a jövőben ez nem feltétlenül fog tudni tovább javulni.

Hatvan város levegőminősége a rendszerváltástól napjainkig folyamatos javuláson ment keresztül. Az ipari eredetű szennyezőanyag kibocsátása csökkent, először a cukorgyár termelésének csökkentésével, majd megszűnésével a legnagyobb légszennyező forrás tűnt el a városból. Ebben az időszakban több más légszennyező üzem fejezte be tevékenységét, nemcsak a városban, hanem a tágabb értelemben vett környezetben is (pl. Selypi Cukorgyár, Eternit-palaggyár, stb.).

A város tekintetében az alábbi légszennyező források határozhatók meg:

- közlekedés,
- ipari-gazdasági tevékenység
- biológiai allergének, mezőgazdasági munkálatok során képződő porterhelés
- háttérszennyezés.

Ezek mértékét az alábbiak szerint jellemezhetjük:

- közlekedés okozta légszennyezés

Hatvan város vonatkozásában jelentős a helyi és átmenő forgalom, különösen a 3. számú főúton, mely a közlekedés okozta szennyeződés (szén-monoxid, nitrogén-oxidok stb.) képződésével jár.

A helyi és az átmenő forgalom vonatkozásában is jelentős a belső városi forgalom terhelés csökkentésére megépített - és egyelőre csak részlegesen elkészült - elkerülő út, mely a város nyugati részén köti össze az M3-as autópálya lehajtót, a 21-es főutat és a 3-as főutat. Ez az elkerülő út szolgálja ki a város ipari parkját, ahol jelentős számú munkaerőt foglalkoztató cégek, illetve logisztikai központ is van, mely kamionforgalmával is terheli a levegőt. Mivel a jövőben erre a részre újabb több száz főt foglalkoztató üzem és újabb logisztikai központ is épül, ezért a terület forgalmának jelentős növekedésével számolhatunk, mely óhatatlanul a környék levegőjének minőségi romlásával fog járni.

Az M3-as autópálya a lakott területektől nagyobb távolságra halad, így a város lakott részein a nem okoz kimutatható légszennyezés növekedést.

- ipari-gazdasági tevékenység

A településen kialakított ipari park, valamint a térségi gazdasági központ jellegnek köszönhetően nem hagyható figyelmen kívül az ipari tevékenységek végzéséből származó légszennyezés sem. Az elmúlt években bekövetkezett változásnak betudhatóan a „korszerűtlen”, nem megfelelő leválasztási technológiával rendelkező üzemek, gyárak bezártak és új korszerű beruházások valósultak meg.

Az ipari park bővítése jelenleg is zajlik, több új gyár is a közeljövőben megnyitja kapuit, azonban ezen gyárak már a korszerű, a jelenlegi környezetvédelmi előírásoknak megfelelő létesítményekkel rendelkeznek, így az ágazatból származó légszennyezés alacsony mértékű marad. Sokkal jelentősebb az üzem működéséhez kapcsolódó szállításból származó légszennyezés.

Fontos megemlíteni, hogy a városban élő lakosok gyakran panaszkodnak a levegőben érezhető erős, kellemetlen szagokra. A Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal Hatósági Irodája szagnaplóban rögzíti a szagokat. A bűz a panaszosok szerint a konzervgyár, illetve a Hatvan és Lőrinci határán működő hulladékkezelő - és hasznosító (pernyehányóként ismert) telep felől érkezik.

- biológiai allergének, mezőgazdasági földhasználat

A település külterületének jelentős része mezőgazdasági művelés alatt álló terület (szántó és szőlő). A nagyméretű parcellák, a nehézgépes művelés, a déli kitettség és a mezővédő erdősávok hiánya miatt, a vegetációs periódus előtt és a terménybetakarítás időszakában diffúz porterheléssel és a porral szállított kemikáliák környezetterhelő hatásával kell számolni.

A nem kellően művelt területeken gyomnövények fordulnak elő, melyek pollenjei allergizáló hatással bírnak, mint például a fekete üröm és a parlagfű. Bár az utóbbi években a folyamatos ellenőrzés és megelőző propaganda hatására az allergén növények számának csökkenése tapasztalható, mégis az allergén növények virágpora mindig magas értéket mutat az Országos Közegészségügyi Intézet által kiadott pollenjelentései és híradásai alapján.

A levegő minőségére hatással van a lakosság általi kibocsátás is, ez leginkább a téli időszakban meghatározó jelentőségű, a fűtés során elégetett tüzelőanyagok füstjeként jelenik meg. Sajnos a szilárd tüzelőanyagok használata a lakosság körében még mindig népszerű, a téli hónapokban a hidegebb időjárású napokon jól látható és érezhető a város főleg kertvárosi részein terjengő füst.

A globális szintről helyi szinten is érvényesülő ózonkárosító, üvegházhatású, valamint a csapadék elsavasodását okozó légszennyező anyagok kibocsátása vonatkozásában a következő főbb megállapítások tehetők:

Ózonkárosítás:

- az ózonpajzsot károsító anyagok kibocsátása nagymértékben csökkent.

Üvegházhatás:

- az üvegházhatás kockázatát jelentősen növelő gázok kibocsátása csökkent.

Szén-dioxid kibocsátás:

- az EU átlag alatt van.

Csapadék elsavasodását okozó légszennyezés:

- valamelyest csökkent a kibocsátás.

Csapadék savassága:

- a természetessel közel azonos.

A levegőminőség védelméről szóló 18/2008. (III. 28.) önkormányzati rendelet rendelkezik a levegőtisztaság védelemről, és azok részletkérdéseiről.

Ennek keretében szabályozzák a kerti hulladékok és avar égetésének rendjét is.

Ezen hulladékok esetében elsőbbséget kell biztosítani a komposztálással történő anyagában való hasznosításnak. Amennyiben a komposztálással történő hasznosítás nem megoldható, akkor a száraz avar és kerti hulladék égetése megfelelő légköri viszonyok (szélcsend) esetén szeptember 1-től április 30-ig, hétfői és pénteki napokon, 900-1800 óra közötti időszakban végezhető, ha az illetékes szakminisztérium tűzgyújtási tilalmat erre az időszakra nem rendel el.

Az önkormányzat e rendeletében szabályozza a porképző anyagok szállítására vonatkozó követelményeket is. Porképző vagy könnyen lesodródó anyagokat csak rögzített ponyvával, nedvesített állapotban lehet szállítani.

Építésnél, tatarozásnál, bontásnál és az úttest felbontásánál keletkezett port, terjedésének megakadályozására, vízzel kell nedvesíteni.

A keletkező por képződésének megakadályozása érdekében a lehetőségekhez mérten a fedetlen talajterületeknek növényzettel beborítottak kell lenniük. Az építési területek végleges rendezését és parkosítását az építkezés befejezésével együtt kell biztosítani.

A települési levegőminőség elemzése során fontos vizsgálni a város átszellőzését is. A Zagyva folyó a településszerkezetnél említettek szerint nem csak kettéosztja a települést, hanem természetes szélcsatornaként is működik. A keskeny, de nyílt gyepes hullámtéren az uralkodó észak-nyugati légmozgás akadálytalanul átszellőztetheti a várost, kedvező hatást gyakorolva így az egyébként szennyezett városi levegőre. Ez a kedvező folyamat nem tud akadálytalanul érvényesülni mindenütt. A település területének felszíne kevésbé változatos, jelentősebb kiemelkedést a Strázsa-hegy jelent. A hegy jelentős befolyást gyakorol a helyi légmozgásra, útját állja az uralkodó ÉK-i légmozgásnak. Ennek következtében - bár az újhatvani városrész átszellőzése megfelelő - Óhatvan területére beáramlik a szennyezett, esetenként bűzös levegő és ott a Strázsa-hegy kiemelkedő vonulata miatt megreked.

A levegőszennyezést okozó ipar esetleges betelepítésénél az uralkodó szélirányt figyelembe kell majd venni. Amennyiben a szélirányban lakott területet érint valamely beruházás, fokozott figyelmet kell fordítani a levegőtisztaság-védelmi előírások betartatására.

Azonban hozzá kell tenni, hogy a közlekedési és ipari kibocsátásokra az önkormányzat ráhatása csekély, beavatkozási lehetőségei a gazdasági szereplőkkel való partnerség kiépítése, valamint az információ cserén alapul

Ugyanakkor a háztartási fűtésből és melegvízellátásból származó kibocsátások esetében környezeti és energetikai szemléletformálással (pl.: épületszigeteléssel, gépészeti korszerűsítéssel, megújuló energiahordozók alkalmazásával) segítheti a fűtési eredetű kibocsátások mérséklését.

Összességében Hatvan város levegőtisztaság védelmi helyzetét megfelelőnek tekinthetjük, minősíthetjük. A település levegőtisztasági szempontból kedvező helyen szerepel megyei átlagban.

### 3.1.2. Zajterhelés

A technika fejlődése magával hozta, hogy a környezetünkben egyre több rezgés- és hangforrásként szereplő gép működik, mozog. A civilizáció ezen melléktermékei, a rezgés- és zajártalmak az emberi szervezetet részben idegileg, részben mechanikailag viselik meg. Bizonyított tény, hogy a zaj károsan befolyásolja az emberek közérzetét és életminőségét. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 1994-ben Európa egészségi állapotával foglalkozó tanulmányában 65 dB fölötti környezeti zajt potenciális egészségkárosító hatásként értékeli.

#### Zajvédelmi határértékek

A 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. 2. és 3. számú melléklete határozza meg az „Üzemi létesítményekből származó zajterhelési határértéket” az „Építőipari kivitelezési tevékenységből származó zajterhelési határértéket” illetve a „Közlekedésből származó zajterhelési határértéket” a zajtól védendő területeken.

#### Közlekedés okozta zajterhelés

A város zajterhelésének alapvető, meghatározó eleme a közúti közlekedés által okozott zaj. A település igazgatási területén, É-i részén áthaladó M 3-as autópálya főleg az újhatvani kertvárosi részhez található viszonylag közel. Az autóipari fejlődés magával hozta, hogy az utóbbi 20 évben a gépjárművek teljesítménye és ezzel az általuk kibocsátott zaj is jelentősen megnövekedett. Az autópálya forgalma is jelentős növekedést mutat az elmúlt évtizedekben, főleg amióta az autópályát jelentősen meghosszabbították és több úttal is összekötötték. Ezen okoknál fogva az autópálya zaja a kertvárosi részben főleg tiszta idő esetén és a kora reggeli órákban zavaró hatású lehet. Mivel a zavaró zajhatást keltő okok a jövőben sem fognak jelentősen változni, ezért érdemes lenne elgondolkodni az autópályát már máshol is szegélyező zajvédelmi fal építésében.

A közúti közlekedési zaj alapvetően két összetevőből áll, egyrészt a településen átmenő – tranzit, másrészt a belső forgalomból adódik. Tekintettel arra a tényre, hogy az M 3-as autópálya nem térítésmentesen vehető igénybe és a település tehermentesítő útja (még csak részben, az északi oldalon épült meg) ezért a forgalom egy jelentős része továbbra is a 3. számú főúton halad. A 3. számú főúton bonyolódó forgalom nem kizárólag átmenő jellegű, jelentős részben helyben generálódó forgalom.

A közúti forgalom zaja elsősorban az utak mellett élő lakosságot és a zajérzékeny létesítményeket, területeket érinti.

A közúti tömegközlekedés autóbuszokra épül. A járatok a település központján haladnak keresztül, a napi forgalom mértékéhez képest a tömegközlekedés okozta zajtöbblet elhanyagolható mértékű.

Hatvan városában, mint minden hasonló nagyságú város esetén tapasztalható, közlekedési zaj eloszlása nem egyenletes. A forgalom sűrűsége napszakonként és havonta is változik. A közúti forgalom zaja a reggeli (5-8 h között) és a délutáni (15-18 h között) időszakokban a legsűrűbb.



### Vasúti közlekedés

Hatvan közigazgatási területén több nagy forgalmú vasútvonal is keresztülhalad. A vasúti pálya egy részen az Ó- és Újhatvani városrész között kialakult zárványterületen halad. Ezen a szakaszon a távolság következtében Óhatvan területére nem okoz terhelést, csak az újhatvani részre. Az új városrész további terhelését adja a DK-i irányban, Budapest és Aszód felé elkanyarodó vonal is. A vasúti pályaszakaszok az újhatvani részen mindenütt a lakóépületektől távolabb haladnak, mint az Óhatvant kettészelő miskolci vonal, amelynek így zajterhelése is jelentősebb.

### Szabadidős tevékenységek okozta zajterhelések

A szabadidő tevékenységekből eredő zajterhelés körébe tartoznak a kulturális-, szórakoztató-, vendéglátó- és sporttevékenységekből eredő zajok. A lakosságtól elhanyagolható számban érkezik panaszbejelentés ezen tevékenységek vonatkozásában. Ahol volt panasz, azt az önkormányzat kivizsgálta és zajmérést is végzett hitelesített műszerrel. Az ilyen irányú zajterhelés csökkentését a rendezvényszervezési engedélyek kiadásakor határozza meg az önkormányzat, pl. zajhatárérték megadásával és a rendezvény idejének korlátozásával.

### Vállalkozásokból eredő, épületgépészeti berendezések zaja

Hatvan város tekintetében lakott területen belüli jelentősnek minősülő ipari zajforrásról az ipari park és a vele közvetlenül szomszédos kertvárosias lakóterületek esetében lehet beszélni, ahonnan már több panasz is érkezett a lakosság részéről az ipari üzemek által keltett zaj miatt.

### Mezőgazdasági zajkibocsátás

A mezőgazdaság két ágazata közül a növénytermesztés – tevékenységének helyszínéből adódóan – panaszt nem, vagy csak elvétve okoz. A tevékenységet jellemzően lakott területtől távolabb fekvő külterületen végzik, s csak időszakosan terhelik zajjal a környezetet.

A mezőgazdasági termékek áru fuvarozásának hatása a nyári, őszi időszakban a közutak forgalmában már mérhető változást okoz. Az érintett útszakaszokon létrejövő zajterhelés nagysága a normál forgalomból származót lényegesen meghaladó (+ 3- + 6 dB) is lehet.

Az állattartásból származó jelentősebb zajhatással jelenleg a városban nem kell számolni.

## **3.1.3. Felszíni és felszín alatti vizek állapota**

Az Európai Parlament és Tanács 2000/60/EK Irányelve – a Víz Keretirányelv – előírásai szerint a tagállamokban 2015-ig jó állapotba kell hozni a felszíni és a felszín alatti vizeket, valamint biztosítani kell a fenntartható jó állapot tartós fennmaradását.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4.§ (1) f) pontja a települési önkormányzat feladataként határozza meg a helyi vízrendezést és vízkárelhárítást, az árvíz-és belvízelvezetést. A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségű alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet meghatározása szerint Hatvan a „B”

kategóriába esik, amely a nyílt, vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd.

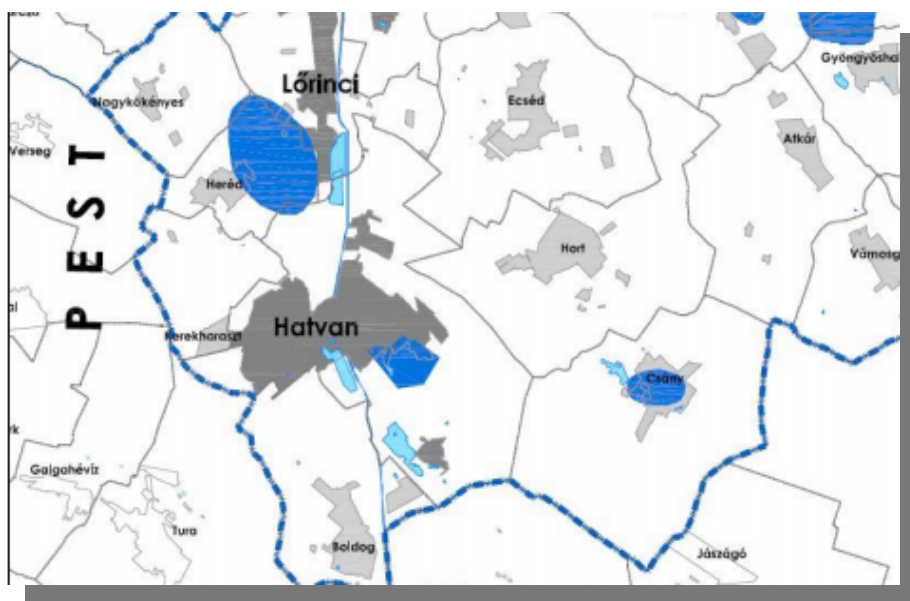
Hatvan a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról” melléklete szerint érzékeny területen van.

#### Görbeéri tavak, Cukorgyári tó:

A Görbeéri tavak vízminősége jó, azonban ennek hosszú távú fenntartását veszélyeztetheti az intenzívebb horgászati tevékenység. A környezetvédelmi érdekek és a horgászati szempontok összehangolása érdekében fontos a hatékony és szoros kommunikáció az Önkormányzat, a Hatvani Környezetvédelmi Egyesület, valamint a horgászegyesület között.

A Görbeéri tavak egy részén még bányászati tevékenység folyik, de jelentős a rekreációs és pihenési céllal létesített hétvégi házas, nyaralás üdülőövezet is a tavak közvetlen környezetében. Ezekkel kapcsolatban jelenleg is problémát jelent a területen hiányzó szennyvízcsatorna, melynek hiányában a hétvégi házak emésztői, derítői végső soron a tó vizének minőségét is ronthatják.

A Cukorgyári tó, kiterjedése mintegy 20 ha. Különleges emlős, madár- és növényvilága miatt 2014. évben helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánították.



*Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területe  
Forrás: Heves Megye TRT*

Hatvan Város Önkormányzata az Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Program keretében sikeres pályázatot nyújtott be, így a település támogatást kapott a területén elhelyezkedő sérülékeny földtani környezetben lévő ivóvízbázis diagnosztikai, ellenőrző vizsgálatára.

A felszín alatti ivóvízbázis állapotának vizsgálata azért nagyon fontos, hogy minden, a vízmű által ellátott háztartásban tiszta és az uniós normáknak megfelelő legyen az ivóvíz.

A projekt legfőbb célja, hogy képet adjon a hatvani vízbázis sérülékenységről, javaslataival segítsen megóvni a vízbázist attól, hogy a területen található potenciális szennyezések (mezőgazdasági, ipari, infrastrukturális szennyezőforrások) a felszín alatti rétegekbe szivároghva elérjék a vízadó réteget. A felszín alatti vizek elszennyeződése lassú folyamat, azonban kialakulása rendkívül káros lehet.

A hatvani sérülékeny földtani környezetben lévő ivóvízbázis diagnosztikai munkálatai 2011. év nyarától 2013. év novemberéig tartottak. A hatvani vízbázison végzett diagnosztikai vizsgálatok két fő munkarészből álltak.

Az első munkarész a vízbázis állapotának felmérése volt: a szakemberek összegyűjtötték az archív vízföldtani naplókat és meteorológiai adatokat, majd sor került a mintavételi helyszínek és a monitoring kutak helyeinek pontosítására is. A következő lépésben geofizikai mérések segítségével meghatározták a vízműkutak környékének földtani jellemzőit.

Ezt követően feltárták a lehetséges szennyezőforrásokat: furatokból talaj-, illetve vízmintákat vettek, majd kiépítették a megfigyelőkutakat, elkészült a víz-, talaj- és iszapminták laboratóriumi vizsgálata és feldolgozása, illetve sikerült megvizsgálni a sekélyebb és mélyebb vízadó rétegek egymásra hatását.

A második munkarész a vízbázis biztonságba helyezését, védelmét szolgáló intézkedési javaslatok kidolgozása volt az illetékes Felügyelőség számára. A Közép Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségre a hidrodinamikai modell eredményei alapján benyújtották a biztonságba helyezési tervet, amely részletesen tartalmazta azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek az egészséges ivóvíz megtartásához.

A projekt eredményeként Hatvanban megvalósult a hosszútávon biztonságos, minőségi vízellátás műszaki és jogi követelménye. Az ipari és mezőgazdasági tevékenységből származó szennyezések vízminőségre gyakorolt kedvezőtlen hatása csökkenthető és kontrollálhatóvá válik.

A felszín alatti vizek minőségével kapcsolatban megemlíthetjük, hogy a bezárásra került a városi hulladéklerakó, valamint a városi dögkút rekultivációs munkálatai 2010. évben befejeződtek. Az utógondozási munkálatok részét képezik a monitoring kutak létesítése, valamint az abból kitermelt víz minőségének időszakos vizsgálata, melynek adataiból következtethetünk a felszín alatti vizek minőségére.

A bezárt városi hulladéklerakón 6 db figyelőkút (RH-1, RH-2, RH-3, RH-4, RH-5, RH-6), míg a dögkúton 1 db figyelőkút lett létesítve.

Az utógondozási feladatokat, a rekultivált lerakó területén a Heves Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás által kiírt közbeszerzési eljárás keretében a monitoringozási feladatokat és a karbantartási munkákat, valamint a kaszálási munkákat szakszervezetek látják el.

A dögkút mellett található monitoring kút vízminőségének vizsgálata évente kétszer kerül megrendelése, koordinálása az Önkormányzat kompetenciájába tartozik.

A dögkút monitoring kútjára vonatkozóan a 2017. évi, akkreditált labor által végzett talajvíz vizsgálati eredmények állnak rendelkezésre, melyet a következő táblázatban foglaltunk össze:

Vizsgált komponens	
<b>pH</b>	7,34
<b>Fajlagos elektromos vezetőképesség</b> <b>25 °C-on (μS/cm)</b>	1215
<b>NH<sub>4</sub><sup>+</sup> (mg/l)</b>	0,12
<b>NO<sub>3</sub><sup>-</sup> (mg/l)</b>	< 1
<b>NO<sub>2</sub><sup>-</sup> (mg/l)</b>	< 0,1
<b>PO<sub>4</sub>3<sup>-</sup> (mg/l)</b>	< 0,5
<b>SO<sub>4</sub>2<sup>-</sup> (mg/l)</b>	73,5
<b>Pb (μg/l)</b>	<2

*Forrás: NNK Kft. (az adatok mérési időpontja: 2017.)*

A vizsgálati eredmények alapján a mért értékek egyetlen komponens tekintetében sem haladják meg a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges

határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben meghatározott „B” szennyezettségi határértéket.

### **3.1.4. Árvíz és belvíz**

Hatvan területén a Zagyva árvízvédelmi rendszere kiépített. A korábbi csapadékos években - főleg a 2010-es évben - szinte folyamatosan igénybe volt véve a Zagyva folyamatos magas vízállása miatt. A lefolyástalan, mélyponti területeken nagyobb mértékű volt a vízfelhalmozódás a rekordmennyiségű csapadék miatt. Hatvan közigazgatási területén nagyon megemelkedett a talajvízszint.

Hatvan Város Önkormányzata 2012. év tavaszán sikeresen pályázott, melynek keretén belül sikerült megvalósítani az újhatvani városrésztől északra lévő csatornarendszer rekonstrukcióját annak érdekében, hogy megszűnjön a településrész ár- és helyi vízkár veszélyeztetettsége. A beruházás alatt sor került a csatornák kotrására, árvízi átemelők építésére, a régi, elavult műtárgyak cseréjére.

Az új rendszer védelmet biztosít a Zagyva folyón és a Heréd-Bér patakon a jelentős mértékű árhullámok idején, mivel a zsilipek megakadályozzák a víz visszafolyását a lakott területekre. Csapadék esetén az átemelők biztosítják a víz elvezetését a patak irányába.

A projekt nem csak pozitív hatással lesz a településrész árvízvédelmére, hanem segíti a kiegyensúlyozott vízháztartás kialakítását is, hiszen a megtisztított csatornarendszer hatékonyabban képes elvezetni a felgyülemlett csapadékvizet.

### **3.1.5. Települési épített elemek, természeti értékek**

Hatvan város közigazgatási területén több országos jelentőségű természeti érték is megtalálható, ezek jegyzékét a 2009-ben elkészült és elfogadásra került Hatvan város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló 39/2009 (VIII. 28.) önkormányzati rendelete tartalmazza.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (2) értelmében országos védelem alatt állnak, és így természeti emlékek minősülnek többek között a kunhalmok is, melyek olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földművek, amelyek kimagasló jellegükkel meghatározó elemei a tájnak. A város területén található kunhalmok jelentős természetvédelmi értékekkel bírnak.

Országos jelentőségű természeti értékek között szerepel a város közigazgatási területén a Nógrádi-patak és a Zagyva folyó völgy alkotta folyamatos ökológiai folyosó is. Az ökológiai folyosók vizes élőhelyeket fednek le, védelmük a környék jelentősebb madárvilágának védelmében fontos szerepet tölt be.

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ OBJEKTUMOK

Hatvan városában az alábbi országos jelentőségű műemléki objektumok találhatóak:

	Megnevezés
1.	Szt. Sebestyén szobor (Kossuth tér 9.)
2.	Rk. templom (Kossuth tér 9.)
3.	Grassalkovich-kastély (Kossuth tér)
4.	Grassalkovich-major (Nagygyombos)
5.	Rk. plébánia (Kossuth tér 5.)
6.	Borház (Nagygyombos)
7.	Volt Sörház, ma Hatvany Lajos Múzeum (Kossuth tér 12.)
8.	Egykori igazgatói kastély (kiskastély, Boldogi út 2.)
9.	Kristálykastély (Radnóti tér 2.)
10.	Vasútállomás felvételi épülete, rendőrség, posta (Boldogi út)

Műemléki környezet

	Megnevezés
1.	Grassalkovich kastély és Rk. templom műemléki környezete (Kossuth tér)

*Forrás: Hatvan város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló 39/2009. (VIII. 28.) önkormányzati rendeletének 1. sz. függeléke*

A természeti értékeket vizsgálva a Bükk Nemzeti Park Igazgatóságának adatai állnak rendelkezésre, mely szerint a városban az alábbi országos jelentőségű természeti értékek találhatóak:

	Besorolás	Megnevezés
1.	Folyamatos ökológiai folyosó	Nógrádi-patak
2.		Zagyva folyó
3.	Megszakított ökológiai folyosó	Bírófestő-domb nyugati oldalának egy része
4.		Görbeéri-tavak
5.		Görbeéri-tavaktól ÉK-re található vizenyős terület
6.		Halas-tó
7.		Hidrogeológiai védőterületen található vizenyős terület
8.		Kis-bika-halom melletti vizenyős terület
9.		Kisgombosi öreg tölgyes
10.	Védett kunhalmok	Hegyes-halom
11.		Kis-bika-halom
12.		Német-halom
13.		Sas-halom

*Forrás: Bükk Nemzeti Park Igazgatósága*

A rendelet 2. sz. függeléke szerint a város helyi jelentőségű művi értékek a következők:



Besorolás	Megnevezés
Helyi védelem alatt álló épületek	1. Városi víztározó (víztorony)
	2. Gőzmalom és kémény
Helyi védelemre javasolt épületek	1. Rk. templom (1929.) és ferences kolostor (1931.) Rákóczi út (hrsz. 2608/1, 2608/2)
	2. Városháza (1910. körül) Kossuth tér 2.
Helyi védelemre javasolt épületek	3. Városi Bíróság (1924.) Kossuth tér 7.
	4. Földhivatal Balassi Bálint utca 2.
Helyi védelemre javasolt épületek	5. Postapalota (1879.) Grassalkovich út 1.
	6. Hatvani Középiskola Bajza József Gimnáziuma és Szakközépiskolája (1902.) Balassi Bálint út 17.
Helyi védelemre javasolt épületek	7. Óhatvani Óvoda és Általános Iskola (1894.) Kossuth tér 1.
	8. Újhatvani Óvoda és Általános Iskola Baross Gábor tagiskolája (1878.) Rákóczi út 4.
Helyi védelemre javasolt épületek	9. Újhatvani Óvoda és Általános Iskola Bajcsy-Zs. út 10. sz. alatti tagóvodája
	10. Óhatvani Óvoda és Általános Iskola Vörösmarty téri tagóvodája, Vörösmarty tér 1.
Helyi védelemre javasolt épületek	11. Evangélikus templom (1935.) Úttörő utca 5.
	12. Református templom (1898.) Dózsa György tér 9.
Helyi védelemre javasolt épületek	13. Temetőkápolna Városi Temető Horváth Mihály út
	14. Posztómanufaktúra (1762.) Kossuth tér 10.
Helyi védelemre javasolt épületek	15. Cukorraktár és -feldolgozó épület Radnóti tér 2.
	16. Cukor és Konzervgyár lakótelepe (4.,5.,6. ép.) Radnóti tér 2.
Helyi védelemre javasolt épületek	17. Kórház (1967)
	18. volt Parkszálló (előtte Schwarz Emil kávéháza) Kossuth tér 18.
Helyi védelemre javasolt épületek	19. Lottózó (volt Haschkó Kávéház) Kossuth tér 19.
	20. volt Apolló mozi (jelenleg bank) Kossuth tér 16.
Helyi védelemre javasolt épületek	21. volt Mozdonyvezetők Otthona Gárdonyi utca
	22. volt Fáy-tanya Boldogi út
Helyi védelemre javasolt épületek	23. kollégium Kórházkert

	24. Lakóház Erzsébet tér 1.
	25. Lakóház Erzsébet tér 2.
	26. Lakóház Erzsébet tér 3.
	27. Lakóház Erzsébet tér 4.
	28. Lakóház Tanács utca 2.
	29. Lakóház Iskola utca 3.
	30. Lakóház Hunyadi tér 8.
	31. Lakóház és üzletek Nádasdy utca 26.
	32. Lakóház Thurzó utca 16.
	33. régi parasztház Dembinszky utca
	34. régi parasztház Horváth Mihály út
	35. Ocsovai-féle asztalos műhely Zrínyi utca – Tabán utca
	36. Majdán-féle hentes- és mészárosbolt Mészáros Lázár utca – Baross utca sarka
Építmények, szobrok, emlékművek	É1. Zagyva híd (1913.) Zagyva fölött
	É2. Vasúti híd vasút fölött
	É3. Lukhíd Klapka utca – Hegyalja utca találkozásánál
	É4. Gyalogoshíd (vasút fölött) állomásnál
	É5. Keresztek
	É6. Valamennyi köztéri szobor és emlékmű
Városstruktúra, utcakép	Rópa-téglás házak
	Ablakok
	Vár utca
	Csatafi utca
	Nagy Sándor utca
	Kobzos utca
	Iskola utca
	Thurzó utca
	Árpád utca
	Tabán utca

	Kisfaludy utca
	Zrínyi utca
Városképi jelentőségű útvonal	Balassi Bálint út
	Bercsényi út
	Boldogi út
	Csányi út
	Grassalkovich út
	Horváth Mihály út
	Rákóczi út
Helytörténeti jelentőségű objektum	HT1. DALI Mészáros Lázár utca
	HT2. volt Ecetgyár Hatvanas utca 2.
	HT3. volt Stiller Cukrászda Kossuth tér - Madách utca
	HT4. volt Börtön Szalkai utca 2.
	HT5. volt Gazdakör Dózsa tér
	HT6. volt Leventeotthon Madách utca 10.
	HT7. volt Altiszti Kör Ady – Mártírok sarka
	HT8. volt Kalott Bástya utca
Kortörténeti jelentőségű objektum	KT1. volt Pártház, ma Városi Művelődési Központ és Könyvtár
	KT2. Autóbusz pályaudvar (1958.)
	KT3. Gódor K. utcai másfélszobás lakások épületei (Gódor Kálmán utca 2-14.)
	KT4. Szoc.reál lakóház (Kossuth tér 9–10.)
	KT5. Papagájház (Grassalkovich út)

*Forrás: Hatvan város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló 39/2009. (VIII. 28.) önkormányzati rendelete 2. sz. függeléke*

Nyilvántartott régészeti regisztrált lelőhelyek Hatvan Város közigazgatási területén a következő táblázatban láthatóak:

	LELŐHELY NEVE	HELYRAJZI SZÁM
1.	Strázsa-hegy	10356/1, 10358-10360, 10361/1,2, 10362-10364, 10365/1,2, 10366-10372, 10373/1,2, 10374, 10375, 10376-10385, 10397/1-3, 10398/1,2, 10399/1,2, 10400/1,2, 10401/1-3, 10402-10405, 10406/1, 10408, 10409, 09/5,6, 010, 011, 018/3,25,26
2.	Nagygombos, Sportpálya	6301
3.	Úszatói forrás	0486/3, 0486/2
4.	Balassi B. út 66-74sz.	3258, 3260, 3261/1, 3261/2, 3263/1, 3263/2, 3264-3267
5.	Nagygombos (Római őrtorony)	0534/2, 11382, 11383, 0536/4, 0534/14, 0534/15, 0534/16, 0534/17, 0534/8, 0534/9
6.	Autópálya, Zagyva-híd	0448/6
7.	Balassi B. u. 110.	0448/6, 0449
8.	Balassi B. u. 96-104.	3279-3282, 3283/1,2, 3284-3288, 3293/5, 3293/2
9.	Zagyva-mente I.	0422/1
10.	Zagyva-mente II.	0422/1, 0416/3, 0446
11.	Baj-puszta I.	0385
12.	Nagygombosi bekötő út	0425
13.	Vasút mente	0410/2, 0425
14.	Baj-puszta	0378/1,4, 0392, 0397/1-3, 0410/2, 0425
15.	Baj-puszta II.	0378/1
16.	Baj-puszta III.	0385
17.	Vanyarci-patak	0378/1, 0385
18.	Autópálya felhajtó	0379, 0378/1, 0377/2, 0376/8, 0378/3, 0392, 0400
19.	Vasúti elágazás	0369/3,4,7, 0392
20.	Pap-malom I.	0417/2, 0416/2, 0410/2, 0404/1,4-8, 0402/3, 0416/3
21.	Nagygombos, Sportpálya Ny-i út	6301
22.	Zagyva-mente III.	0422/5, 0422/6, 0446

23.	Pap- malom II.	0422/5
24.	Csányi út 60.	4220/6,16, 4229-4245, 4246/1, 4246/2, 4246/3, 4246/4, 4247-4249, 4250/1, 4250/2, 4251/1-4, 4252-4256, 4257/1-3, 9271/1, 9271/2, 9272-9311, 10279, 10284-10293, 10295, 10297-10299, 10303, 10304, 10308/1, 10310/1, 10311-10314
25.	Pap-malom III.	02/2, 0416/2, 0417/2
26.	Kishatvan	0224/1-4,7,9, 0232/5, 10332-10345, 10348, 4261, 4262/1,2, 4263-4269, 4346-4357
27.	Rakottyás-ér, sziget	0224/7, 0224/8
28.	Rakottyás-ér	10331, 0224/2-7, 0231/6,29,33,34,35,36,37,38
29.	32. út MOL kút	10323-10329, 10332-10338, 0232/5, 0224/1,2
30.	Delelő, Szeszfőzde	6501/3, 0253, 0254/1-2, 0255, 0259/2-10
31.	Delelő	4336, 4341, 4342/1, 4342/2, 4343, 4321, 4323, 4325, 4326, 4689, 4690, 4701/1,2, 4702, 4705, 4706/1-3, 4707-4713 0254/4,5, 0252, 0253, 0259/1, 0259/4-11,26, 10349, 10350/1,2, 10351-10355,
32.	Ifjúság utca	2743
33.	Kórház	2690, 2685/2, 2703/1, 2702/2, 2702/1
34.	I. számú kavicsbánya	0145
35.	Kerek-halom	3297/6,7, 3298/2
36.	Horgásztó	0458/1,2, 0459,
37.	Kazinczy út	4047, 4071, 4220/14, 4220/6
38.	Horváth Mihály út	4397, 4406/5,6
39.	Gombosi híd	0450/1
40.	Téglagyár	0416/3
41.	Zagyva - Vasúti híd	02/2
42.	Temető utca	4168-4176, 4177/1,2, 4178, 4179/1,2, 4180-4183, 4184/5-7, 4185, 4186, 4187/2-8, 4188-4204, 4208, 4213-4219, 4220/17, 4221/1,2,
43.	Béla u. 12.	2806/5,10,13, 2820-2825, 3166-3168, 3170, 3171, 3176, 3177, 3179, 3180, 3181, 3165/1,2, 2826, 2830, 2831, 2834/1, 2835-2840
44.	Hatvani utca	5227/1, 5226, 5188, 3014/1-4, 3011/1,2, 3012, 3013, 2994/3, 2994/1-3, 2713/4, 5311-5317, 5318/2, 5319-

		5321, 5322/1,2, 5323, 5324, 5325/1-8, 5327/1, 2686, 2687, 2691-2693, 2694/1-12,14-18,21-31, 2695, 2696, 2697/1,2, 2698-2700, 2702/1,2, 2703/1,2, 2704-2708, 2710, 2711,
45.	Nádai-szőlő	018/18
46.	Kishatvan - Lenin Tsz. homok-bányája II.	0226/3
47.	Holt-Zagyva part	0247/3, 0248/3, 0259/31, 0261/2, 0263/1, 0265, 0270
48.	Nagyhomoki-dűlő	0232/5
49.	Hárstelep	3396/1,2, 3399/6-8, 3402-3405, 3243
50.	Báthory út	3720-3722, 3711, 4185
51.	Belvárosi temető	4125, 4102, 4185
52.	Vízmű	9330, 0243/5
53.	Bástya u.	2702/1
54.	Mátyás király út	2232/2, 2231, 2014
55.	Delelő út	4278, 4279
56.	Tüzér út	2396, 2397, 2405
57.	Kisfaludi u. 42.	0243/11
58.	Kavicsbánya	5043, 5224, 5227/1, 5228-5230, 5231/1, 5232, 5233, 5235/1,6,22, 5253, 5260, 5261, 5262/1,2, 5269, 5279, 5284-5287, 5311, 5312, 3014/2,
59.	Gódor Kálmán u. 5.	4568/34,54
60.	14. lelőhely	1665, 1666/1, 2440, 2437, 2438, 2335, 2336/1,2, 2337/1,2, 2338-2344-2357, 2358/1,2, 2359-2366, 2367/1,2, 2368-2372, 2373/1, 2381
61.	3. számú lelőhely	018/19
62.	Kisgombos, 1. lh.	0482, 0492/1,9, 0491/1,6, 0492/3, 0493, 0494, 0502,
63.	Kisgombos, 2. lh.	0485/2
64.	Gombos-dűlő 3. lh.	0468/10,14
65.	Kisgombos, 4. lh.	0488/2, 0486/3
66.	Nagygombos, Fancsali útkereszteződés	0458/1
67.	Római katolikus templom	5225, 5227/1,2

68.	Premontrei kolostor	2990, 2994/3, 2995-2999
69.	Vár	2685/1,2,4,2686-2690, 2702/1,2, 2703/1,2, 2704-2712, 2713/3,4, 2994/1, 3014/1
70.	Vasútállomás	2443, 2627/1
71.	Törökkori város	5227/1, 5226, 5188, 3014/1-4, 3011/1,2, 3012, 3013, 2994/3, 2994/1-3, 2713/4, 5311-5317, 5318/2, 5319-5321, 5322/1,2, 5323, 5324, 5325/1-8, 5327/1, 2685/1-4, 2686-2693, 2694/1-12,14-18,21-31, 2695, 2696, 2697/1,2, 2698-2700, 2702/1,2, 2703/1,2, 2704-2712, 2713/3,4, 5229, 5230, 5231/1,2, 5232, 5233, 5234/2, 5235/1-3,7,16,21,22, 5269, 5274, 5275, 5276/2, 5277-5280, 5284-5289, 5082, 5083, 5085, 5086, 5087/1, 5088/1,2, 5089-5096, 5101/4, 5102/1, 5103/1, 5104/1, 5105/1,2, 5106/4,12,13, 5108, 5109/1, 5128-5141, 5142/2, 5143/1,2, 5144, 5145, 5146/13, 5147, 5149, 5150/1,2, 5151-5164, 5165/1,2, 5167, 5168/1,2, 5175-5190, 5191/1,2, 5196-5219, 5220/1,2, 5223, 5228, 4220/2-7, 2907-2909, 2925-2935, 2937-2939, 2941-2962, 2964-2980, 2981/1,2, 2982, 2983-2993, 2995-3004, 3005/1,3,5,6, 3008-3010, 3011/1,2, 3012, 3015-3017, 3018/1,2, 3019/1,2, 3020/1,3,4, 3021-3036, 3037/1,2, 3038-3045, 3046/1,2, 3047-3050,
72.	Szabadság út	3978/57,58
73.	Csányi út	054/6, 055
74.	Jászsági disznóhizlalda mellett	0175/10
75.	Brindza tanya I.	0175/10-12,16-18
76.	Brindza tanya II.	0175/16,17,33, 0177, 0215/5

*forrás: Kulturális Örökségvédelmi Hivatal*



## **4. Környezet állapotát befolyásoló főbb hatótényezők átfogó értékelése**

### **4.1. Infrastruktúra**

A területfejlesztés egyik legfontosabb eszköze az infrastruktúra fejlesztése. Kulcsfontosságú szerepet tölt be a társadalmi-gazdasági folyamatok alakításában, ezért kiemelt hangsúllyal szerepel a településfejlesztési tervekben. Az infrastruktúra jelenléte vagy hiánya meghatározó tényezője, minősítője egy terület fejlettségének, meghatározza annak jövőbeli fejlődési lehetőségeit és kijelöli a területi tervezés eszközszerét.

A területfejlesztés átfogó célja az életminőség és a versenyképesség javítása, melyhez az infrastruktúra fejlesztése szükségszerűen hozzátartozik.

Az önkormányzat képviselő-testülete az infrastruktúra felosztási rendszerét alapul véve három fő területen, így a műszaki infrastruktúra, ökológiai infrastruktúra, valamint a humán infrastruktúra rendszerében tesz jelentős törekvéseket a város gazdasági fejlődése érdekében.

A műszaki infrastruktúra tekintetében a közlekedési, a közműellátási, a hulladékkezelési, valamint az infokommunikációs rendszerek biztosítása fejlesztése. Infokommunikációs területen új digitális kábeltelevíziós és nagy sebességű adatátviteli rendszer kiépítése kezdődött meg.

Az ökológiai infrastruktúra a természeti és művi környezet védelmével, alakításával összefüggő tevékenységek, mint életminőséget befolyásoló tényezők a területfejlesztés integrált részét képezik.

Az ökológiai infrastruktúra területfejlesztési szempontból is fontos tényezője a hulladék és szennyvízkezelés, melyek szorosan összefüggenek a települési életfeltételek minőségével.

A 2015-ös évben megvalósításra került egy új hulladéklerakó telep, melyről a későbbiekben külön fejezetben foglalkozunk.

A humán és az intézményi infrastruktúra előretörése az újkori tudományos-technológiai forradalom a számítógépek, internet, mobiltelefonok, vagyis az infokommunikációs technológiák robbanásszerű fejlődésével kezdődött el. A globalizációs folyamatok megkövetelik a humán infrastruktúra elemeinek fokozott fejlesztését is. A gazdasági fejlődés megköveteli a szaktudás igényét, így a piaci igényekhez való alkalmazkodó, magas színvonalú tudást nyújtó oktatási és kutatási intézményrendszerre és képzésre van szükség.

Az önkormányzat ennek érdekében jelentős beruházásokat hajt végre pályázati forrásból.

## 4.2. A zöldfelületek állapota

Hatvan városa – földrajzi fekvéséből adódóan – zöldfelületi szempontból ideális helyen fekszik.

Hatvan város beépítésre nem szánt területének szerkezetét alapvetően a nagyparcellás mezőgazdasági művelés határozza meg. Ezt színesítik kisebb erdőfoltok, természetes és mesterséges vízfelületek, szőlő-, és gyümölcsültetvények.

A teljes közigazgatási terület kiterjedése ~6630 ha.

A település erdősültsége messze elmarad az országos 23 %-os átlagtól, csak 5,9 % körüli (forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatósága által közölt 2015. évi adatai alapján).

Faállománya túlnyomórészt akác, nyár, kevés fenyő és tölgy. Telepített akácerdő és egy kisebb szintén telepített nyár állomány található a Csányi út mellett, a Görbeéri-tavak közelében szintén akácos erdőfolt van. További erdőterületek találhatók a Jászberényi út mentén, a felparcellázott üzleti park mellett, a vízmű védőterületének déli és nyugati határán, keskeny erdősávok a Lőrinci út mellett, 9 ha-nyi akácállomány és 20 ha, helyi védelem alatt álló tölgyes Kisgomboson, továbbá kisebb erdőfoltok a kisgombosi gyümölcsösök szomszédságában.

Hatvan külterületének jelentős része volt zártkert. Ezeken a területeken korábban kertes mezőgazdasági művelést, illetve a Szőlőhegyen szőlőművelést folytattak. Mára a zártkertek elvesztették korábbi funkciójukat, így lassanként megkezdődött beépülésük.

Külterületi részeken a defláció és eróziós folyamatok megakadályozása érdekében mezővédő erdősávok telepítése javasolt. Az erdősáv, erdőállomány telepítése során előnyben kell részesíteni az őshonos fafajokat. 2015-ben került sor a 21-es főút és a Nagygyombost összekötő út gesztenyefa állományának felújítására. Bár a fasort a város képviselő testülete 2014. év végén védetté nyilvánította, később kiderült, hogy az előregedett fák balesetveszélyesek, emiatt cseréjük indokolt. Az önkormányzat számára fontos volt a nagygyombosi gesztenyefasor karakterének megőrzése. A kivágott 120 vadgesztenyefa helyett 160 hússzínű gesztenyefát (*Aesculus x carnea*) ültettek, amely rezisztens az aknázómolyra, illetve a betegségekkel szemben is kevésbé érzékeny.

A belterületen lévő közterületi zöldterületek fenntartását a Hatvani Szolgáltató Intézmény látja el. A zöldfelületi elemek közé tartozik – többek között – a kórház parkja, a kastély fennmaradt, renovált parkja, a temetőkerterek, valamint a magas vízállásos tömbbelső. A települési zöldfelületek fenntartása, állapotuk megőrzése kiemelt fontosságú a kedvező városkép és komfortérzet kialakítása érdekében. A zöldfelületek jótékony hatással vannak a környezeti elemek minőségére.

A legszembevetőbb fejlesztések egyike az Óhatvanban található Kossuth téri városközpont, mely „a Hatvan barokk belvárosa (Kossuth tér) turisztikai attrakcióinak és szolgáltatásainak fejlesztése” című projektnek köszönhetően megújult, így a város legnagyobb közparkja és közösségi terévé vált.



*A megújult Kossuth tér, háttérben a Grassalkovich-kastély épülete látható; forrás: saját fotó*

A város belterületére vonatkozóan a közterületek, zöldterületek fenntartásával, gondozásával kapcsolatos feladatokat a köztisztaság fenntartásáról, valamint a zöldfelületek használatáról szóló 17/2016. (VII. 1.) helyi önkormányzati rendeletet (továbbiakban: rendelet) szabályozza, továbbá célja a természeti és épített környezet megóvása, a környezettudatos magatartás kialakítása.

A Hatvani Szolgáltató Intézmény a rendeletben megjelölt területek vonatkozásában az alábbi növényápolási munkákat végzi el rendszeresen:

- virágágysok gondozása
- cserjék gondozása
- fák gondozása
- fűvel borított területek gondozása
- növényvédelmi munkák végzése
- növénytelepítési tervek elkészítése, jóváhagyott tervek végrehajtása.

A városi települési zöldfelületek teljes területi kiterjedése: 970.139 m<sup>2</sup>.

Az önkormányzat a Hatvani Szolgáltató Intézménnyel együttműködve folyamatosan gondoskodik a városi zöldfelületek gondozásáról, szükség szerinti fapótlásokról.

A város helyi építési szabályzatában foglalt előírásokra tekintettel kiemelt fontosságúként kezelt a városi zöldfelületek további bővítése, fejlesztése.

A városban közterület felügyelet működik, melynek feladata a helyi rendeletben foglalt előírások betartásának rendszeres ellenőrzése.

A növénykiültetési tervek készítése során az invazív fajok visszaszorítása, a város - és szárazságtűrő tájba illő fajok kiválasztása fontos szempont volt.

A 2014-es év a „Fák éve” volt Hatvanban, melynek keretében 512 db fa és 3050 m<sup>2</sup> cserje telepítésére (Városház-pont, Zagyva-liget, Horváth Mihály út, Rákóczi út, Balassi Bálint út, Teleki út, Csányi- és Horti körforgalom) került sor. Az utcafásítás, közparkok további kialakítása, fejlesztése kiemelt a város településfejlesztési koncepciójában is. A fásszárú növények feladata nem csupán a térformálás, hanem szoliterként, kisebb- nagyobb laza csoportokba ültetve is alkalmasak a figyelemfelkeltésre. Az egy-és kétnyári virágok, valamint az évelők - ellentétben a fákkal, cserjékkel- kevésbé vesznek részt a téralakításban. A város számára igen fontos a természeti értékek, az épített környezet védelme, folyamatos megőrzése és fejlesztése, így a település egyre zöldebb és élhetőbb lesz.

A 2016. év során a közterületeken az alábbi növénytelepítések valósultak meg:

Ültetett fák 2016.																			
Helyszín	Fajok, fajták megnevezése, mennyisége (db)																		
	Acer campestre	Acer campestre Elstrijk	Acer platanoides	Acer platanoides Globosus	Acer sachalinum	Aesculus ex carnea Briotti	Betula pendula	Betula utilis Doorenb	Catalpa bignonioides Nan	Cercis siliquastrum	Corylus colurna	Crataegus x levigata Poulis S	Fagus sylvatica	Fraxinus angustifolia Raywoo	Fraxinus ornus	Fraxinus ornus Mecsek	Liriodendron tulipifer	Parrotia persica	Prunus fruticosa Globos
Rákóczi út	0															44			
Nagygombosi fasor						11													
Horváth M. út		4	3		4		4					2	1		3		2	2	3
Szabadság út				1										5	5				
Zagyva liget	20																		
Hajós A. u.							1	2						5				20	10
Klapka u.								1											
Kossuth tér									4										
Majtényi u.										1								2	
Tabán út														5				1	
Sárkány köz														3					
Gódor u.														1					
Honvéd u.																6			
Petőfi u.																6			
Balassi út																		1	
Petőfi u.																			
Pázsit u.						1													
Hajós A. u (Százszorszép óvoda)															2				
Szabadság út ( 5. sz. Általános Iskola)								1											
Jókai u. (Varázskapu óvoda)						2													
<b>Összesen</b>	<b>20</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>14</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>19</b>	<b>10</b>	<b>56</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
																		<b>5</b>	<b>20</b>
																		<b>1</b>	<b>10</b>
																		<b>2</b>	<b>2</b>

2016. évben az alábbi helyszíneken kerültek kiültetésre az egynyári és kétnyári virágok:

Ültetett egynyári virágok	
2016.	
Helyszín	Mennyiség (db)
Radnóti tér	4 731
Szabadság út (körforgalom)	990
Grassalkovich út	3 902
Kossuth tér	17 887
Thurzó u.	4 222
Balassi Bálint út	1 070
Dobó tér	680
Mikszáth tér	4 375
Horváth M. út	8 615
Dózsa tér	984
Vörösmarty tér	540
Rákóczi út	2 056
<b>Összesen</b>	<b>50 052</b>

Ültetett kétnyári virágok és virághagymák		
2016.		
Helyszín	Kétnyári virág (db)	Virághagyma (db)
Radnóti tér	2 528	
Szabadság út (körforgalom)	1 050	
Kossuth tér	7 054	1 600
Thurzó u.	3 310	1 000
Dobó tér	670	
Mikszáth tér	3 640	
Rákóczi út	1 830	600
önkormányzati intézmények területe	990	
<b>Összesen</b>	<b>21 072</b>	<b>3 200</b>

*Forrás: Hatvan Város Önkormányzata*

Az utóbbi évek munkájának eredményeként megújult a Grassalkovich-kastély és környezete, a Kossuth tér, a Mikszáth tér, a Posta tér, a Thurzó utca, a Bástya utca, valamint a Bástya utcai P+R I.-II. parkoló.

A „Tiszta, virágos Hatvanért”, a „Virágos Magyarország”, és a „legszebb konyhakertek, Magyarország legszebb konyhakertjei” elnevezésű programok:

Az Önkormányzat évek óta részt vesz a Magyar Turizmus Zrt. által meghirdetett „Virágos Magyarország” elnevezésű környezetszépítő versenyen, a település már több alkalommal nyert díjat – idén az ország legszebb főtere díjat Hatvannak ítelték -, mely hozzájárul a város országos hírének növeléséhez.

Hatvan város nagy hangsúly fektet a környezet szépítéséért, ennek jó példája az önkormányzat által évente meghirdetett „Tiszta, virágos Hatvanért” elnevezésű program, a pályázók több kategóriában indulhatnak: intézmények, lakóházak valamint, többlakásos lakóingatlan, illetve erkély.

Ezenkívül az önkormányzat csatlakozott a „A legszebb konyhakertek, Magyarország legszebb konyhakertjei” mozgalomhoz is, melynek célja a vidék régi arculatának visszaszerzése, a hagyományok ápolása, a kertkultúra, a zöldség és gyümölcsstermesztés ifjabb nemzedékekre való átörökítése.



### Zöldfelületek bővítése:

A 3. sz. főút 21. sz. főút csomóponti híd (Meszlényi-híd) 2015. évben történt átépítését követően került sor a közutak, és járdák, burkolatok által közrezárt zöldfelületek tereprendezésére, növénytelepítésre és füvesítésre, melynek keretén belül kialakításra került egy ún. Tókerülő park is, mely egy 28 méter átmérőjű biotónak ad helyet. A terület kiválóan alkalmas csendes szemlélődésre, mely a hatvaniak kedvenc pihenőhelyévé vált.



*A 3. sz. főút 21. sz. főút csomóponti kereszteződésnél kialakított biotó, háttérben az újonnan épült Meszlényi-híd látható; forrás: saját fotó*

A zöldfelület laza, ligetes elrendezésű lombkoronaszintet kapott, mellette napos nyílt gyepfelületek találhatók. A fafajoknál előnybe részesültek a honos, lombhullató fajok. A kerti fajták vagy feltűnő virágzású fajták csak szoliterként, emlékművek közvetlen közelében, hangsúlyozás céljából kerültek elhelyezésre. A talajtakaró cserjék, az alacsony növekedésű díszfűvek és az évelő virágok ültetése a parkrészletek átláthatóságát teszi lehetővé.



### 4.3. Csapadékvíz-elvezetés

A település domborzati viszonyait és a meteorológiai adottságait tekintve megállapítható, hogy Hatvan és térsége jelentősen szabdalt mind természetes, mind pedig mesterséges vízvázasztók által.

A települési vízrendezés feladata a települést fenyegető vízkárok megelőzése és elhárítása. A csapadékvíz elvezető rendszer kiemelt jelentősége miatt szükséges:

- a hálózat rendszeres karbantartása és fejlesztése, valamint
- a kiépítése kötelező az útépitéssel, felújítással érintett területeken.

A belterületi árokrendszer biztonságos vízelvezető képességének fenntartása érdekében folyamatosan végzik az átereszek tisztítását, hordalék-mentesítését, iszaptalanítását, mely feladatokat jelenleg a Hatvani Szolgáltató Intézmény lát el (az önkormányzattól kapott iránymutatásnak, feladatkijelölésnek megfelelően).

A vízelvezető árok karbantartása érdekében az önkormányzat saját beszerzés keretében vásárolt egy JCB 4 CX homlokrakodó gépet, melyet a Hatvani Szolgáltató Intézmény üzemeltet a nyílt árokban kiülepedett hordalékok eltávolítására, az árok keresztmetszetének (és ezáltal a biztonságos vízelvezetés) fenntartására. Ezenkívül az önkormányzat vállalkozó útján is biztosítja a zárt rendszerek és a nyílt utcai árok összekötését biztosító átereszek tisztítását.

A csapadékvíz-elvezető árok csak akkor tudják feladatukat betölteni, ha rendszeres karbantartásukat elvégzik. A köztisztaság fenntartásáról, valamint a zöldterületek használatáról szóló 17/2006. (VII. 1.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a tulajdonos köteles gondoskodni az ingatlan melletti nyílt árok és ennek műtárgyai tisztántartásáról az eredeti mélység megtartásával, a feliszapolódás megszüntetéséről.

A fenntartás legfontosabb feladata az árokba került idegen tárgyak (pl.: háztartási szemét), tuskók eltávolítása, a meder feliszapolódásának és a kezdődő rongálódások megszüntetése, a mederoldal és a töltések kaszálása – amennyiben nem betonlappal burkolt az árok.

### 4.4. Vezetékes vízellátás

A vezetékes ivóvíz ellátás ma már a települések alapvető ellátottságához tartozik. Az egészséges ivóvíz-termelésnek egyik alapfeltétele a szennyvíz megfelelő kezelése.

A város közműves vezetékes vízellátásának kiépítése a hatvanas években kezdődött, de napjainkra 100%-ban kiépült. A közüzemi ivóvízhálózatban cca. 9200 db lakás ellátása biztosított. Az üzemeltetett hálózat hossza 108 km, a város napi átlagos vízfelhasználása cca. 3200 m<sup>3</sup>.



*Hatvan város ivóvízhálózata, forrás: Hatvan Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014.*

A város vízellátása a delelőszori kutakon, illetve a Lőrinci regionális rendszerhez kapcsolódó vezetéken alapul. A delelőszori kutak viszonylag kis mélységűek 100-120 m mélységű rétegre épültek. Jelenleg 5 db kút üzemel, amelyek közül 3 db kút vízhozama az alkalmazott kúttechnológiai felújítás következtében jelentősen megnövekedett, ezáltal a nitrátos és magas vas tartalmú alacsony talpmélységű kutak üzemeltetése megszűnt. A regionális vezetéken Lőrinci irányából, egy NA 200 átmérőjű vezeték látja el az újhatvani városrész északi részét, melynek vízhozama 900-1200 m<sup>3</sup>/d.

A települési infrastruktúra fejlődésével, az urbanizáció kiterjedésével felmerült az igény a városhoz tartozó külterületi településrészek fejlesztésére is. Várhatóan rövidtávon is egyre több igény merül fel, a városhoz tartozó Görbeéri üdülő jellegű, valamint Kisgombos településrész lakói részéről a vezetékes ivóvízhálózat kiépítésére. Az önkormányzat hosszú távú fejlesztései között szerepel az ivóvízhálózat kiépítése az említett településrészekben.

#### **4.5. Csatornázás, szennyvízelvezetés**

A szennyvízhálózat üzemeltetését – jogszabályi változás következtében- szintén a Heves Megyei Vízmű Zrt. Hatvani Üzemvezetősége biztosítja. A 2005-ben megkezdett Hatvan város szennyvíz elvezetési és kezelési programjának kiépítése KIOP pályázat alapján megvalósított beruházást követően már nem csak Óhatvan és Újhatvan területén, hanem a többi településrész csatornázottsága is közel 100%-ban kiépített.

A kibővített kapacitású szennyvíztisztító telep már nem csak Hatvan város szennyvizét képes befogadni, hanem más települések, így Lőrinci és Zagyvaszántó településeket is. A jelenleg kiépített csatornahálózat hossza megközelíti az üzemelő vezetékes vízhálózat hosszát, így a hálózatra csatlakozott lakások száma is azonos nagyságrendű.

Az ivóvízhálózat külterületi, üdülő területei fejlesztései terveivel összhangban szükséges és indokolt az érintett fejlesztési területeken a szennyvízhálózat kiépítése is.

A település terepviszonyai miatt nagyszámú szennyvízátemelő üzemeltetését teszi szükségessé. Az elvezetett szennyvizet a meglévő 4900 m<sup>3</sup>/d kapacitású tisztító telep, és a beruházásban megvalósított szintén a meglévővel azonos kapacitású telep biztosítja. A tisztított szennyvíz gravitációsan kerül elvezetésre a XVIII. számú csatornába, ami a Zagyvába torkollik. A gravitációs gerinccsatorna átmérője D200 KG-PVC, a hálózat hossza cca. 100 km.

#### **4.6. A helyi közutak és közterületek fenntartása**

A közlekedési hálózatok fejlettsége a területfejlesztés egyik alapvető meghatározója. A térség megközelíthetősége napjaink egyik legfontosabb gazdasági telepítő tényezője. A térség fejlődéséhez elengedhetetlen a korszerű személy- és áruszállítás feltételeinek megteremtése minden közlekedési ágazatban.

Hatvan város az Észak-magyarországi régióban, Heves megye legnyugatibb részén található. Hatvan a Mátraalja és az Alföld találkozásától 20 km-re az ország ÉK-i urbanizációs tengelyében helyezkedik el. Közúti megközelítését az M3 jelű autópálya, a 3-as, 21-es és a 32-es számú főút, a települések közvetlen kapcsolatát a Hatvanba befutó sugárirányú mellék úthálózat biztosítja. A város közlekedési adottságai jók, az M3 autópálya, a Budapest-Miskolc-Kassa vasútvonal mellett ország kelet-nyugati, valamint az észak-dél irányú közlekedési folyosója.

A város külső közlekedési kapcsolatai kedvezőek, de a kistérségi kapcsolatokat jelentő összekötő és bekötő utak minőségi fejlesztésre szorulnak.

A város vasútállomásához közel kialakított korszerű autóbusz pályaudvarról induló helyközi járatok valamennyi országos közúton közlekednek.

##### **4.6.1. Utak, járdák**

A városban az utak jelentős része régen lett kialakítva. Az önkormányzat minden évben jelentős útfelújítási munkát végeztet, azonban még sok a felújításra váró utak száma. Az állandó terhelés és az időjárás okozta károk az aszfaltréteg szétmorzsolódásához vezet, melyet útfelújítások keretében szükséges javítani. Az utak járhatóvá tétele és az állagromlás elkerülése érdekében minden évben jelentős kátyúzási és útfelújítási munkálatok kerülnek elvégzésre.

A biztonságos gyalogos közlekedés érdekében a járdák javítása, felújítása szükséges, melynek érdekében az önkormányzat minden évben tervszerűen javítási munkákat végeztet. Sajnos ez kevésnek bizonyul, mert ennél jelentősebb felületű felújítás lenne indokolt.

A Képviselő-testület olyan közúthálózat kialakítására, fejlesztésére törekszik, mely megfelel a település igényeinek:

- Az önkormányzati kezelésű utak folyamatos karbantartása, felújítása
- A meglévő járdahálózat folyamatos karbantartása, felújítása

A településen több beruházással összefüggésben kerékpárút hálózat került megépítésre. A korábban megépült Hatvan-Kerekharaszt településeket összekötő kerékpárút csatlakozásától, a Rákóczi úttal párhuzamosan épült a 3-as és a 21-es sz. főutak csomópontján át a Nádasdy Tamás utcáig az egyik kerékpárút szakasz. Továbbá 2014. évben került átadásra a Zagyva mentén, az árvédelmi töltésen vezetett kerékpárút, amely Boldog felől a Szúnyog-szigeten lévő kalandparkba érkezik. A város irányába a folyamatos haladást lehetővé tevő kapcsolat rámpák segítségével biztosított.

A helyi igényeken túl a kerékpárút-hálózat regionális közlekedési szereppel is bír, mert gyors és folyamatos eljutást biztosít a 3 sz. főúti kerékpársávon haladva a Nádasdy Tamás utcától a 32. sz. főúttal párhuzamosan megépített kerékpárútig, mely elhaladva a Görbeéri tavak pihenőövezete mellett egészen Jászfényszaru határáig vezet.

## **4.7. A helyi tömegközlekedés**

### **4.7.1. Vasúti infrastruktúra**

A település egyetlen vasútállomása - Hatvan vasútállomás - Újhatvan városrész keleti határán található.

Az állomás igen kiterjedt és nagy kapacitású vágányhálózattal rendelkezik, de az általánosan jellemző vasúti (személy- és teherforgalmi) szállítási igény visszaesésével több vágány mára használaton kívülre került. Az állomás nyugati részén karbantartó üzemek és kertészet is található, az üzemi épületekkel együtt igen kiterjedt területet foglalnak el.

A 3 utasperon az állomásépület felől, gyalogos aluljárón megközelíthető. Az aluljáró és a peronok nem akadálymentesítettek. Az Újhatvani lakóterületek felől – az említett üzemi épületek között - kiépített megközelítési útvonal nincs, ezért abban az irányban a lakosok a vágányokon át, az évek során kialakult ösvényeken közlekednek. A fenntartás hiánya miatt az állomás állapota leromlott, rendezetlen látványt nyújt. Az állomáson kiépített P+R parkoló található.

### **4.7.2. Távolsági és helyközi autóbuszközlekedés**

Hatvan város országos és térségi autóbuszos közlekedési kapcsolatait a KMKK Zrt., a VOLÁNBUSZ Zrt. járatai jelentik. A távolsági és helyközi autóbuszjáratok legtöbbször érintik a hatvani autóbusz-pályaudvart, utasforgalmát tekintve több járat a helyi közlekedésben is részt vesz. A Budapest és az észak-keleti országrész több jelentős lokális központja (Salgótarján, Ózd, Eger, Gyöngyös) között közlekedő távolsági járatai, város fekvésének köszönhetően, áthaladnak Hatvanon, megfelelő távolsági közlekedési kapcsolatot biztosítva ezzel minden irányban.

#### **4.8. A köztisztaság és településtisztaság fenntartása**

A köztisztaság és településtisztaság fenntartását jelenleg a Hatvani Szolgáltató Intézmény látja el, melynek keretén belül gondoskodik az alábbi feladatok elvégzéséről:

- a zöldfelületű közterületeket és intézményi zöldfelületű területeket karbantartja,
- növényvédelmi munkák elvégzése az általa elkészített növényvédelmi terv alapján,
- az intézményi zöldfelületű területeket az időjárás függvényében szükséges módon karbantartja,
- a jóváhagyott növénytelepítéseket kivitelez,
- a munkák során keletkezett hulladékok elhelyezéséről gondoskodik,
- szolgáltatók által a közterületen hagyott növényi hulladékokat elszállítja, elhelyezi,
- parlagfűirtási munkák elvégzése,
- hó- és síkosságmentesítés, a síkosságmentesítés elvégzése (a síkosságmentesítési-terv alapján),
- a köztéri berendezések (padok, hulladékgyűjtő edényzetek), rendeltetésszerű használatát biztosítja, illetve az elhasználódott, megrongálódott berendezések cseréjéről gondoskodik,
- az úttest burkolatát tisztántartja (belterületi gyűjtő utakon, kiszolgáló és lakó utakon, külterületi kiemelt szegélyes közutakon a szegély melletti szennyeződések évente legalább két alkalommal eltávolítja; nyílt árkos vízelvezetésű szakaszokon az útburkolatok nagyobb mértékű szennyeződéseit eltávolítja),
- járdákat, gyalogutakat, kerékpárutakat tisztántartja (ingatlanhoz nem csatlakozó burkolt járdát, lépcsőt, lejtőt, gyalogutat, valamint közcélú zöldterületeken átvezető és ezek körüli burkolt gyalogutat, sétányt tisztántartja).

#### **4.9. Közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban**

A biztonságos energia ellátás a gazdasági élet és a lakosság számára ma már alapvető szükséglet, melyet biztosítani kell a piaci viszonyoktól függetlenül. Az energia ellátás négy alapszerve a villamos energia rendszer, a kőolajvezeték rendszer, a földgázvezeték rendszer és a megújuló energiaforrások.

A város területén Kelet-Nyugat irányban a Mátravidéki Erőmű-Lőrinci-Gödöllő 120 kV-os Észak-Dél irányban a Lőrinci-Jászberény-Nagykátai 120 kV-os országos távvezetékek futnak át. A Mátravidéki Erőmű-Lőrinci-Gödöllő 120 kV-os nagyfeszültségű főelosztó hálózatról lecsatlakozó távvezetékek állomásokon keresztül biztosítják Hatvan város villamos energia ellátását 130 db 22/0,4 kV-os transzformátor állomáson keresztül.

A város belterületén teljes egészében megvalósult a kisméretű villamoshálózat kiépítése, az óvárosi városrészben az ellátás földkábelben keresztül történik.

A város gázellátása az országos gázhálózat, a Bátonyterenye-Zsámbok DN 400-as nagynyomású földgázszállító vezetékéről biztosított, amely nem csak Hatvan, hanem további 5 község gázellátását is biztosítja. A gázvezeték hálózat a város nagy részén kiépült, mely három nyomásszinten üzemel. A kisméretű hálózat a belvárosi, valamint a kertvárosi részeken üzemel. A vezetékek rekonstrukcióját az elosztói engedélyes TIGÁZ DSO Zrt. folyamatosan végzi.

Hatvanban mind a gázfűtés, mind a fa- és széntüzelésű kazánokkal és kályhákkal történő fűtési rendszerek megtalálhatóak, megújuló energiaforrások (termikus energia, biomassa, szél, vízenergia) nagyobb volumenű hasznosítása nincs.

Hatvan Város Önkormányzata is teljes elkötelezettséget vállal a 77/2011. (X.14.) Országgyűlési Határozatban megfogalmazott Nemzeti Energiastratégia célokkal. Az önkormányzatok központi normatív támogatása, saját bevétele az elmúlt évek során folyamatosan csökken, miközben az energia árak jellemzően növekednek. Az elkövetkező időszakban az energia felhasználás területén jelentős struktúra- és szemléletváltásra van szükség, mivel az elmúlt az olcsó és végtelen mennyiségben rendelkezésre álló energiahordozók ideje, az eddigi fogyasztási szokásainkat nem, vagy csak jelentős költséggel lehet fenntartani.

A hatvani önkormányzat is minden lehetséges eszközzel törekszik az Európai Unió irányelveiben megfogalmazott széndioxid kibocsátás csökkentésére, így az előző években több jelentős megtakarítással járó energia-korszerűsítési beruházást sikerült saját erőből és pályázati forrásból megvalósítani.

2014. évben a megújuló energiával kombinált épületenergetikai pályázat keretében az Újhatvani Római Katolikus Általános Iskola, a Vörösmarty téri Óvoda, valamint a Csicsergő Óvoda intézményeiben hőszivattyús rendszer került kiépítésre, így az épületek fosszilis energia felhasználása jelentős mértékben csökkent.

2015. évben a villamos energia felhasználás csökkentése érdekében az 5. számú Általános Iskola területén egy 50 kW-os napelemes rendszer került kiépítésre, valamint több közintézményen valósítottak meg épületenergetikai korszerűsítéseket.

Pályázati forrásból cca. 350 millió forintból megújult a város közvilágítása is.

A város közigazgatási területén mintegy 2550 db költséges hagyományos fénycsőes, nagynyomású HGL, Nátrium lámpákat korszerű LED technológiával működő lámpatestek váltották fel.

A korszerűsítés után a város közvilágításának éves költsége jelentősen csökkent.

#### **4.10. Hír és távközlés**

Az információs társadalom az információs és kommunikációs infrastruktúrára épül, melyek léte a hatékony működés és fejlettségétől függ. Az információs és kommunikációs technológiák egyre elterjedtebb használata alapjaiban módosítja a gazdasági tevékenységet, a társadalmi kapcsolatrendszereket, mivel a gyors információcsere napjaink társadalmának, gazdaságának fontos kritériuma.

Legfontosabb szegmensei a számítástechnikai infrastruktúra, a telekommunikációs infrastruktúra (telefon, kábeltelevízió, internet), továbbá a hálózati és tartalmi infrastruktúra.



A városban a vezetékes telefon ellátottság cca. 90%-os. A településen a jelentősebb mobilhálózat üzemeltetők jelen vannak, a szolgáltatók bázis állomásai lefedik a város területét. Kábeltelevíziós és internet hálózatot a DIGI Kábel Kft. biztosítja, de a lakosok teljes körű kiszolgálásának érdekében a UPC Kft. is megkezdte a vezetékes kábeltelevízió és internet szolgáltatását.

## 5. Hulladékgazdálkodás

A települési szilárd hulladék elszállítását, kezelését és ártalmatlanítását Hatvan Város Önkormányzat Képviselő-testülete által elfogadott, hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 2/2016. (I. 29.) Önk. rendelet szabályozza.

Hatvan közigazgatási területén az önkormányzat a települési szilárd hulladékok összegyűjtését, elszállítását és ártalommentes elhelyezését szervezett helyi közszolgáltatás útján biztosítja, melyet jelenleg a Szelektív Hulladékhasznosító és Környezetvédelmi Nonprofit Kft. lát el, aki a települési szilárd hulladék lakosságtól való elszállítását, valamint a Hatvan közigazgatási területén lévő 21 db szelektív hulladékgyűjtő szigetről való hulladék ürítését végzi az alábbi közterületekről:

<u>helyrajzi szám</u>	<u>cím</u>
1.	1972/2
2.	1184
3.	1731
4.	5330/2
5.	857/1
6.	2604
7.	510/3
8.	5412/68
9.	892/1
10.	3978/38
11.	3978/60
12.	2738/10
13.	4568/54
14.	4311
15.	2763/2
16.	3978/59
17.	4251
18.	3415
19.	5235/22
20.	4930
21.	762

### A bezárt hulladéklerakó telep

Hatvan városában 2009-ig nem veszélyes szilárd hulladéklerakó telep működött (hrsz.: 056/1, 056/3 és 056/2 a, b, c), mely nem rendelkezett korszerű, műszaki védelemmel, így bezárássra került.

A hulladéklerakó rekultivációs munkáinak kivitelezése KEOP-2.3.0/2F számú pályázatból került finanszírozásra.

Az utógondozási feladatokat, a rekultivált lerakó felületén (monitoringozási feladatok, fűnyírás stb.) a Heves Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás látja el.

### **Hatvan és Környéke Települési Szilárdhulladék-gazdálkodás Fejlesztése Társulás**

Hatvan város hulladékgazdálkodása nagy változáson ment keresztül az elmúlt években, mivel Hatvan Város Önkormányzata több uniós pályázatot elnyert, melynek eredményeképpen megvalósulhatott egy komplex hulladékgazdálkodási – és kezelési rendszer.

Hatvan Város Önkormányzata és 11 település Önkormányzata létrehozta a Hatvan és Környéke Települési Szilárdhulladék-gazdálkodás Fejlesztése Társulás néven jogi személyiséggel rendelkező társulást, melyet a Magyar Államkincstár Heves Megyei Igazgatósága 2012. szeptember 26. bejegyzési dátummal bejegyzett és nyilvántartásba vett.

A KEOP-1.1.1/B/10-11-2013-0004 azonosítószámú és "Hatvan és térsége települési hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése" című, valamint a KEOP-1.1.1/C/13-2013-0011 azonosítószámú és "Hatvan és környéke hulladékgazdálkodási rendszerének fejlesztése eszközbeszerzésekkel" című pályázatok sikeres és hatékony megvalósítása érdekében a Társulás egységes szerkezetbe foglalt Önkormányzati Társulási Megállapodást fogadott el, s annak megfelelően végzi tevékenységét.

A Társulás célja a meglévő hulladékgazdálkodási rendszer továbbfejlesztése az alábbi beruházások megvalósítása volt:

Komplex hulladékkezelő központ került kiépítésre Hatvan közigazgatási területén (Csányi út, hrsz: 054/14), melynek része egy 63.000 m<sup>3</sup> tömör kapacitásra tervezett hulladéklerakó, válogatómű, bálátároló és komposztáló, valamint 2 db lakossági hulladékgyűjtő udvar (Jászfényszaru és Kál településeken hrsz: 05/147 és 029/10) és a telep üzemeltetéséhez szükséges kiegészítő infrastruktúra.

A fejlesztés eredményeképpen Hatvan Város közigazgatási területén megvalósult egy komplex, regionális hulladékkezelő központ. A hulladékkezelő központ részeként megépült egy szigetelt depónia 2020-ig elegendő kapacitással, válogatómű, komposztáló, szociális épület és egyéb kiegészítő infrastruktúra.

A projekt 20 településen több mint 60.000 lakos regionális hulladékgazdálkodási rendszerének fenntartható működését biztosítja.

A projektek megvalósításával az Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2014-2020 által megfogalmazott célkitűzések elérése biztosítható a regionális rendszeren belül.

A projekt részeként a hulladékkezelő központ üzemeltetéséhez szükséges munkagépek beszerzése is megvalósult. Ennek keretében házhoz menő szelektív gyűjtőjárművek, kompakt zöld hulladék gyűjtőjármű, konténerszállító gyűjtőjárművek és konténerek, valamint láncos konténerszállító segíti a rendszer hatékony működését. A szelektív hulladékgyűjtés begyűjtő kapacitásának fejlesztése érdekében, 1100, 120 és 60 literes gyűjtőedények beszerzése történt meg, amellyel a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés valósul meg.



*A hatvani hulladékkezelő központ látványterve; forrás: [www.hatvan.hu](http://www.hatvan.hu)*

A KEOP-1.1.1/C/13-2013-0011 azonosítószámú és "Hatvan és környéke hulladékgazdálkodási rendszerének fejlesztése eszközbeszerzésekkel" című pályázat keretében a hulladékgyűjtési közszolgáltatás zavartalan biztosításához, a szolgáltatási színvonal emeléséhez a szabályozásnak megfelelő vegyes, ill. kisebb részben szelektív járművek beszerzése valósult meg, továbbá egy olyan komplex funkciókat ellátó szoftver beszerzése történt meg, amely növeli a gyűjtés hatékonyságát és alkalmas a közszolgáltató használatában lévő általános és speciális rendeltetésű személy- és tehergépjárművek, célgépek tevékenységéhez kapcsolódó járatok tervezésére, feladataik és útvonalaik optimalizálására, szállítások megszervezésére, valamint a begyűjtött hulladék helyszíni tömegmérésére.

A méréssel és az adatok rögzítésével pedig lehetőség nyílik a mennyiség arányos számlázására.

A projekt keretében 2015-ben megtörtént a hatvani hulladéklerakó központ, a káli, valamint jászfényszarui hulladékudvarok használatba vétele és működése.

### **Zagyvakörnyéki Települési Szilárdhulladék-gazdálkodás Fejlesztése Társulás**

Jelenleg a hulladékgazdálkodás átszervezése állami szinten zajlik Magyarországon, mely változás természetesen Hatvan városát is érinti.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Ht.) 32/A. § alapján az állami hulladékgazdálkodási közfeladat ellátására, az állam koordináló szervezetet hozott létre. A Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. (továbbiakban: NHKV Zrt.) elsődlegesen a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás területileg optimalizált és szolgáltatási színvonalában egységes rendszer kialakításában, valamint a fenntartható finanszírozási rendszer létrehozásában vesz részt.

A Ht. 32/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján - a megfelelőségi vélemény visszavonásával - az NHKV Zrt. azt állapította meg, hogy a Hatvan és Térsége Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Nonprofit Közhasznú Kft., Hatvan város közszolgáltatója nem felelt meg az Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Tervben foglaltaknak, így a jogszabályok maradéktalan betartása érdekében a közszolgáltatási szerződés felmondását tette szükségessé.

A probléma kezelése érdekében és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás további ellátása érdekében 2017. augusztus 30-án Hatvan Város Önkormányzata alapító tagként csatlakozott a Zagyvakörnyéki Települési Szilárdhulladék-gazdálkodás Fejlesztése Társulásba.

2017. november 16-ától Hatvan városában a Szelektív Hulladékhasznosító és Környezetvédelmi Nonprofit Kft. látja el a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatokat.

### **Házhoz menő szelektív hulladékszállítás**

Hatvanban a „Hatvan és Környéke Települési Hulladékgazdálkodási Rendszer Fejlesztése” című projekt keretében 2015. június 8-án indult el a 2 edényzetes házhoz menő szelektív gyűjtési rendszer annak érdekében, hogy a háztartásokban képződött hulladék mennyisége minél magasabb arányban hasznosuljon, csökkentve ezzel a lerakóba kerülő hulladékmennyiséget.

Az eddig megszokott 1 kukás rendszer helyébe 2 kukás rendszer lépett. Az új rendszerben a csomagolási hulladékok gyűjtésére a kék színű, sárga fedelű edényzetek térítésmentes kiosztásával valósult meg.

Ezen sárga fedéllel ellátott edényzetbe együttesen az alábbi csomagolási hulladékok kerülhetnek:

**műanyag** (pl. PET palack, megtisztított öblített tejfölös, joghurtos doboz, műanyag zacskó, reklám táska, kimosott PP, HDPE jelzésű flakonok),

**papír** (pl. újságpapír, szórólap, irodai papírhulladék, tiszta csomagolópapír),

**fém** (alumíniumos italos doboz, alufólia, megtisztított fém konzerves doboz),

**társított csomagolási hulladék** (tetrapak gyümölcsleves, tejes doboz, stb.)

Az összegyűjtött csomagolási hulladék minden páros héten kerül ürítésre. A házhoz menő szelektív gyűjtés edényeiben nem gyűjthetők üveghulladékok, ezen hulladékok elhelyezésére továbbra is a közterületeken található üveggyűjtő pontok szolgálnak.

2015 év nyarán a KEOP-1.1.1/C/13-2013-0011 azonosítós számú projekt többlettámogatásának keretében lehetőség nyílt a Társulásban részt vevő települések számára a korszerű technológiának megfelelő gépjárművek, eszközök, valamint műanyag edényzetek beszerzésére is.

A lebonyolításra kerülő beruházás elengedhetetlen része az itt élő emberek tudatosságának kialakítása, így a lakossági szemléletváltás sikerességének érdekében, szemléletformálási kampányt valósítottak meg a projekt keretében.

Szakértők bevonásával komplex módon került sor a lakosság tájékoztatására, a hulladékkezeléssel kapcsolatos magatartás átalakításának érdekében.

### A városi hulladékudvar bemutatása

Telephely címe: Hatvani hulladékgyűjtő udvar – 3000 Hatvan, külterület 054/14 hrsz.

A lakossági hulladékgyűjtő udvar létesítésének célja Hatvan és térségében keletkező lakossági veszélyes és nem veszélyes hulladékok szakszerű gyűjtésének, kezelésének biztosítása az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet előírásai szerint.

Hulladékgyűjtő udvar csak a meghatározott hulladék hulladékbirtokostól történő átvétele és rendszeres elszállításáig történő elkülönített tárolása céljából, gyűjtésre, illetve előkezelésre vonatkozó hulladékgazdálkodási engedéllyel, a közszolgáltató által üzemeltetett.

A hulladékok tárolása megfelelő feliratokkal ellátott gyűjtő konténerekben történik. A konténerek elhelyezése burkolt szilárd egybefüggő, 1200 m<sup>2</sup> felületen történik.



*Hatvani lakossági hulladékgyűjtő udvar; forrás: [www.hatvanihirlap.hu](http://www.hatvanihirlap.hu)*

Eszközök:

- 1 db 32 m<sup>3</sup>-es görgős nyitott konténer (DIN 30722)
- 3 db 7 m<sup>3</sup>-es szimmetrikus kétkaros konténer (DIN 30720)
- 1 db 10 m<sup>3</sup>-es görgős nyitott konténer 4 db 5 m<sup>3</sup>-s konténer
- 4 db 1,1 m<sup>3</sup>-es konténer

1 db veszélyes hulladékok gyűjtésére szolgáló 20' ISO konténer (max. 1 tonna)



### **Illegális hulladéklerakás**

A városban több helyen található illegális hulladéklerakó. Az elmúlt időszak tendenciája alapján megállapítható, hogy számuk sajnálatos módon évről-évre növekszik. A város több pontján térfigyelő kamerarendszer működik, ezenkívül a közterület-felügyelők és mezőri szolgálat munkatársai folyamatos járőröznek a szabálysértők felderítése és az illegális hulladéklerakások megelőzése érdekében.

Az önkormányzat mind a belterületi közterületeken, mind a külterületi önkormányzati tulajdonú ingatlanokon található illegális hulladéklerakások elszállításáról és szakszerű elhelyezéséről vállalkozók útján gondoskodik.

### **Lomtalanítás**

A lomtalanítás megszervezéséről és lebonyolításáról az Önkormányzat évente két alkalommal a Közzszolgáltató bevonásával gondoskodik. A lomtalanítási akció megszervezésére rendszerint tavasszal és ősszel kerül sor.

A lomtalanítási, településtisztasági akció során elszállítandó hulladékot úgy kell elhelyezni a közterületen, hogy a jármű- és gyalogos forgalmat ne akadályozza, a zöld területeket ne károsítsa.

### **Szerves hulladékok kezelése**

A települési szilárd hulladékkezelési közszolgáltatás részeként átadásra kerülő kommunális hulladék szervesanyag-tartalmának csökkentése érdekében célszerű lenne a házi komposztálás rendszerének elterjesztését tovább szorgalmazni a településen.

2007. évben az önkormányzat 500 db házi komposztálóedényt osztott szét azon kertes övezetben élő lakók között, akik vállalták, hogy a keletkező szerves hulladékaikat külön kezelik.

A zöldhulladékok fő keletkezési időszakában (tavasszal és ősszel) az önkormányzat a közszolgáltató bevonásával gondoskodik a város területén keletkező zöldhulladékok begyűjtéséről, valamint a karácsonyfák összegyűjtéséről (december végén, januárban) – összhangban a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 2/2016. (I. 29.) Önk. rendeletben előírtakkal.

A hatvani hulladéklerakó központon belül egy komposzttároló szín is megépítésre került, ami a jövőben lehetőséget ad a begyűjtött zöldhulladék átmeneti tárolására, aprítására, illetve feldolgozására.

### **Lakossági veszélyes hulladékok kezelése**

A lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok elkülönített kezelésének biztosítása érdekében az önkormányzat évente kétszer a kijelölt lakossági veszélyes hulladékgyűjtéseken térítésmentesen gyűjti és szállíttatja el a veszélyes hulladékokat a tevékenység végzésére jogosult vállalkozóval.



*Veszélyes hulladékgyűjtő akciónap a Népkertben; forrás: hatvanihirlap.hu*

A lakosságot a veszélyes hulladék gyűjtésének időpontjáról az önkormányzat értesíti. A gyűjtéseknek évről-évre nagyobb sikere van. A begyűjtött hulladékok fajtáját (EWC kódok szerint) és mennyiségét az alábbi táblázatban mutatjuk be:

Megnevezés	EWC	2015. év (kg)	2016. év (kg)	2017. év (kg)
szárazelem	20 01 33	105	41	295
elektronikai hulladék, képcsöves hulladék	20 01 35	16225	21125	15968
festék maradék	08 01 11	3270	15520	7543
gyógyszer hulladék	18 01 08	130	176	170
sprays flakon	15 01 11	88	45	84
savas ólomakkumlátor	16 06 01	795	825	480
étolaj, zsír	20 01 25	1420	845	596
irodatechnikai berendezések patronjai	08 03 17	50	385	298
csomagolási hulladék	15 01 10	910	577	1660
hűtőgép	20 01 23	1585	640	625
szigetelőanyagok, veszélyes anyaggal	17 06 03	800	745	770
fáradt olaj	13 02 05	180	590	635
növényvédőszer maradék	20 01 19	300	131	216
gumiabroncs, gumi hulladék	16 01 03	10640	8770	6300
fénycső	20 01 21	40	82	98
<b>Összes hulladék (kg)</b>		<b>36498</b>	<b>50497</b>	<b>35738</b>

*forrás: Hatvan Város Önkormányzata*

### **„Zöld hivatal” program működtetése**

A környezetvédelmi program eredményességéhez az önkormányzat is hozzájárul. A Hatvani Közös Önkormányzati Hivatalban 2004. év óta szelektíven, speciális edényzetekben történik a keletkezett papír gyűjtése, melyet vállalkozó útján időközönként elszállítanak, így az elszállított papírok újrafeldolgozásra kerülnek. 2017. év novemberéig 3170 kg papír került elszállításra.

### **Az állathulladék-emésztő verem rekultivációja, és az állati hulladékok kezelése, elszállítása**

A Hatvanban található döggút bezárásra került, melyet a szigorodó jogszabályi, természetvédelmi, környezetvédelmi, valamint humán egészségügyi szempontok egyaránt indokoltá tettek.

A döggút rekultivációs munkáinak elvégzése az ÉMOP-3.2.1/B-2F-2009-0001 kódszámú pályázati forrásból valósult meg, mely 2010. június 29-én befejezésre került.

A projekt célja az állati hulladék-emésztő veremben lévő állati hulladék biológiai bontását, a meglévő felépítmények bontását, a döggút réteges lezárását, a növénytelepítést, valamint az utógondozást is magába foglalta. Az üzemeltetési engedély szerint évente kétszer mintavételezést és ellenőrzést kell végeztetni, majd év végén összefoglaló jelentést beküldeni a hatóságnak.

Hatvan Város Önkormányzata jelenleg a Lammed Egészségügyi Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.-vel (székhely: 1094 Budapest, Liliom u. 34. 3 em. 8 a.) kötött vállalkozási keretszerződés szerint gondoskodik az állati melléktermékek elszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, mely a kedvtelésből tartott állati hulladékok (pl.: kutya, macska), illetve a nem kérődző és vadon élt állati melléktermékek (pl.: sertés, baromfi, nyúl, róka, nyest) elszállítására vonatkozik.

Az 1-es kategóriába sorolt kérődző állatok melléktermékének elszállításáról az ATEV Fehérjefeldolgozó Zrt. gondoskodik a megkötött szolgáltatási szerződés szerint.

Az önkormányzati hosszú távú tervei közt szerepel egy állati melléktermék gyűjtőhely létesítése, ahol az ideiglenes tárolást és hűtést követően az állati mellékterméket további kezelésre, illetve feldolgozásra tudják átadni, azonban a gyűjtőhely kialakításának feltételei szigorú jogszabályhoz kötött, melyhez a szükséges pénzügyi forrást elő kell teremteni.

## 6. SWOT elemzés

A természeti adottságok, valamint a társadalmi-gazdasági hatások eredőjeként a környezetben kedvezőtlen tendenciák (esetenként kár, veszélyeztetetés, kockázat) bontakozhatnak ki. A problémák általában egyszerre több környezeti elemben jelentkeznek, több ágazatot érintenek, többféle eredő okra, hatótényezőre vezethetők vissza, és következményeik is általában szintén szerteágazóak.

A környezeti problémák azonosítása vezethet el Hatvan konkrét környezeti célállapotainak megfogalmazásához.

A SWOT-elemzés erősségei, gyengeségei, lehetőségei és veszélyei a helyzetelemzés legfontosabb megállapításai, a környezeti állapot és a jellemző környezeti folyamatok figyelembevételével kerültek meghatározásra.

- Az erősségek közé elsősorban az adottságként meglévő természeti erőforrások és környezeti értékek, valamint az azokat fenntartó folyamatok kerültek.
- A gyengeségek között a létező környezeti problémák, a környezetre, a természetre, tájra, illetve azok állapotára ható folyamatok szerepelnek.
- A lehetőségek azokat a külső és pozitív meghatározottságú igényeket és tendenciákat, meglévő hatásokat mutatják be, amelyek a környezetvédelem területén értelmezett erősségeken kívül esnek, de azokhoz és a környezet állapotának javulásához képesek hozzájárulni.
- A veszélyekben bemutatott negatív állapotok a lehetőségekkel ellentétesen hatva csökkentik vagy károsan befolyásolják a környezeti eredményeket és összességében a környezeti állapotot.

Hatvan város SWOT elemzése során egyaránt vizsgáltuk a környezeti problémákat, a környezeti elemek minőségét, valamint ezek beavatkozási lehetőségeit is melyet az alábbiakban ismertetünk:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> <li>• kedvező közlekedés-földrajzi helyzet</li> <li>• sportolási és szabadidős tevékenységek kihasználása (kerékpárút, zagyvaligeti fitnesspark, Bálvány utcai sportpark)</li> <li>• közutak és kerékpárutak megfelelő kiépítettsége</li> <li>• ipari park bővítése, új cégek letelepedése</li> <li>• a hulladékgazdálkodás terén Hatvan térségi funkciót tölt be, (megfelelő infrastruktúrával rendelkező hulladékkezelő telep)</li> <li>• a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kialakított</li> <li>• helyi védettség alá került természeti értékek</li> <li>• a környezetvédelmi infrastruktúra kiépítése növekedett</li> <li>• kiépült szennyvízhálózat – és kezelés</li> <li>• jelentős növekedés a közintézmények épületenergetikai fejlesztésében</li> <li>• korszerű közvilágítás</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• hiányzik a városi elkerülő út (a várost keresztező 3. sz. főút forgalma jelentős)</li> <li>• nehézkes a környezeti szempontok integrálása</li> <li>• az egyéni cselekvésekben, háztartásokban nem elég gyakori a környezettudatos gondolkodásmód</li> <li>• jelentős az illegális hulladéklerakások száma</li> <li>• barnamezős beruházások hiánya (Nagygombos-majorság)</li> <li>• lakótelepek komplex rehabilitációja elmaradt</li> <li>• jó termőföldi adottságok kihasználatlansága</li> <li>• jelentős a szennyezett, illetve a degradációs folyamatok által érintett területek kiterjedése</li> </ul>
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> <li>• zöldfelületek további bővítése, fenntartása</li> <li>• az épületekhez kapcsolható megújuló energiahordozók (pl.: napelem, napkollektor, hőszivattyú) alkalmazási lehetőségeinek kihasználása</li> <li>• a zöldhulladék komposztálásának népszerűsítése</li> <li>• az ipari beruházások mellett a mezőgazdaság fellendítése</li> <li>• pályázati források kihasználása</li> <li>• termálvíz megléte</li> <li>• alacsony CO<sub>2</sub> kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása (zöldgazdaság)</li> <li>• barnamezős területek rehabilitációja</li> <li>• turisztikai kínálat további bővítése</li> <li>• fenntartható város közlekedés elősegítése</li> <li>• erdőterületek növelése</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a gazdaság fellendülésével nagy átmenő forgalom várható</li> <li>• az ipari park bővítésével a környezet-szennyezés megnövekedhet</li> <li>• öregedő, fogyó népesség</li> <li>• a város közlekedési útvonalain a zajvédelem hiánya</li> </ul>

## 7. Hatvan Város Környezetvédelmi Programjában előírt célok megvalósulásának értékelése

Hatvan Város Önkormányzata a település környezetvédelmi irányvonalának és törekvéseinek meghatározása céljából a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés b) pontja alapján – a Kvt. 48/E §-a által megszabott tartalmi követelmények figyelembevételével – környezetvédelmi programot dolgozott ki, először 2003-ban, 2006-ban, majd 2012-ben.

A 2012. évi Környezetvédelmi Program intézkedéseinek vizsgálata a helyzetértékelés szerves részeként megalapozza a jelenlegi program stratégiai beavatkozási területeinek tervezését, a tervezett és megvalósult intézkedések értékelése pedig hozzájárul a település környezeti állapotát meghatározó főbb folyamatok és kritikus területek pontosabb azonosításához.

Az alábbiakban azonosítjuk a Környezetvédelmi Programban 2012-2017 közötti időszakban meghatározott céljai vonatkozásában a megvalósult intézkedéseket, valamint átfogó értékelést adunk azok végrehajtásáról.

### Hulladékgazdálkodás

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
A település külterületén található szilárd hulladéklerakó telep környezetvédelmi követelményeknek megfelelő tájba illesztése, rekultivációja	A hulladéklerakó rekultivációs munkáinak kivitelezése KEOP-2.3.0/2F számú pályázatból került finanszírozásra.	A hulladéklerakó rekultivációs munkája megtörtént. Az utógondozási feladatokat, a rekultivált lerakó felületén (monitoringozási feladatok, fűnyírás stb.) a Heves Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás látja el.
Az Önkormányzat elkészítette a helyi hulladékgazdálkodási tervét, melyben a jövőbeli hulladékgazdálkodási vonatkozású feladatokat határozták meg, rendszereztek. Fontos célkitűzés egy korszerű, komplex hulladékgazdálkodási rendszerben való részvétel, melynek feltétele a szelektív	Hatvan Város Önkormányzata és 11 település Önkormányzata létrehozta a Hatvan és Környéke Települési Szilárdhulladék-gazdálkodás Fejlesztése Társulás néven jogi személyiséggel rendelkező társulást. A KEOP-1.1.1/B/10-11-2013-0004 azonosítószámú és "Hatvan és térsége települési hulladékgazdálkodási	Komplex hulladékkezelő központ került kiépítésre Hatvan közigazgatási területén (Csányi út, hrsz: 054/14), melynek része egy 63.000 m <sup>3</sup> tömör kapacitásra tervezett hulladéklerakó, válogatómű, bálátároló és komposztáló, valamint 2 db lakossági hulladékgyűjtő udvar (Jászfényszaru és Kál



hulladékgyűjtési infrastruktúra és szerves hulladékkezelés megoldása.	rendszer fejlesztése" című, valamint a KEOP-1.1.1/C/13-2013-0011 azonosítószámú és "Hatvan és környéke hulladékgazdálkodási rendszerének fejlesztése eszközbeszerzésekkel" című pályázatok elnyerésével megvalósította a komplex hulladékgazdálkodási rendszerét.	településeken hrsz: 05/147 és 029/10) és a telep üzemeltetéséhez szükséges kiegészítő infrastruktúra.
A településen a korábban már bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés, a gyűjtőszigetek kialakításával. A gyűjtőszigetek mellett a házhoz menő begyűjtő járatok kialakítása is fontos.	A térség hulladékgazdálkodási közszolgáltatója a „Hatvan és Környéke Települési Hulladékgazdálkodási Rendszer Fejlesztése” című projekt keretében 2015. június 8-án elindította a 2 edényzetes házhoz menő szelektív gyűjtési rendszert annak érdekében, hogy a háztartásokban képződött hulladék mennyisége minél magasabb arányban hasznosuljon, csökkentve ezzel a lerakóba kerülő hulladékmennyiséget.	A korábbi 1 edényzetes rendszer helyébe 2 edényzetes rendszer lépett. Az új rendszerben a csomagolási hulladékok gyűjtésére a kék színű, sárga fedelű edényzetek térítésmentes kiosztásával valósult meg, melybe a műanyag, papír és fém hulladékok szelektív gyűjtésére van lehetőség. Az üveghulladékokat a város 21 db szelektív hulladékgyűjtő szigetén lehet elhelyezni.
A városban található kertes övezetben lévő háztartásokra a házi kerti komposztálás (a korábban kiadott 500 db házi komposztálóedényen túl), míg a városias területen a biokukák és szelektív szerves hulladékgyűjtés rendszerét javasolt kiépíteni.	A zöldhulladékok fő keletkezési időszakában az önkormányzat a közszolgáltató bevonásával gondoskodik a város területén keletkező zöldhulladékok begyűjtéséről, valamint a karácsonyfák összegyűjtéséről	A hatvani hulladéklerakó központon belül egy komposztáló szén is megépítésre került, ami lehetőséget ad a begyűjtött zöldhulladék átmeneti tárolására, aprítására, illetve feldolgozására.



## Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
Nagy mennyiségű csapadék biztonságos elvezetésének megoldása, fenntartása érdekében fontos a csapadékvíz elvezető rendszer állapotának rendszeres felmérése. A felmérés eredményeként hiányzó létesítmények engedélyezési terveinek elkészíttetése és engedélyeztetése, valamint az engedélyes terveknek megfelelő kivitelezés. Közterületek, közutak minőségi állapotának megóvása és belvízkárok megelőzése.	HatvanVárosÖnkormányzata 2012. tavaszán sikeresen pályázott, melynek keretén belül sikerült megvalósítani az újhatvani városrésztől északra lévő csatornarendszer rekonstrukcióját annak érdekében, hogy megszűnjön a településrész ár- és helyi vízkár veszélyeztetettsége.	A beruházás alatt sor került a csatornák kotrására, árvízi átemelők építésére, a régi, elavult műtárgyak cseréjére. Azonban szükséges a vízelvezető rendszer teljes megvalósítása.
A városon átmenő Zagyva folyó és az abba torkolló patakok környezetének tisztítása, szükség szerinti mederkotrása. A feliszapolódás megszüntetése, az összegyűlt hordalékok eltávolítása, ezáltal biztosítva a nagy mennyiségű csapadék biztonságos elvezetését. Belvíz- és árvízveszély csökkentése.	A vízelvezető árkok, patakmedrek karbantartása érdekében 2011. évben saját beszerzés keretében az önkormányzat egy JCB4CX homlokrakodó gépet vásárolt, melynek feladata a kiüledett hordalékok eltávolítása, az árkok, átereszek, medrek keresztmetszetének (és ezáltal a biztonságos vízelvezetés) fenntartása.	A belterületi árokrendszer és mederrendszer biztonságos vízelvezető képességének fenntartása érdekében folyamatosan végzik az átereszek, medrek, árkok tisztítását, hordalék-mentesítését, ezen feladatokat jelenleg a Hatvani Szolgáltató Intézmény látja el (az önkormányzattól kapott iránymutatásnak, feladatkijelölésnek megfelelően).

## Szennyvízkezelés

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
A kiépített szennyvízközmű hálózatra való rácsatlakozási arány növelése, 100 %-ossá tétele. Szigorúbb ellenőrzési rendszer kidolgozása a hálózatra rá nem kötött háztartások kommunális szennyvízkezelésének ellenőrzése érdekében. Az illegális szennyvízkezelésből származó környezeti károk megelőzése a felszín alatti vizek minőségi védelme érdekében is kiemelt fontosságú.	Ellenőrzési rendszert javasolt alkalmazni azon háztartások vonatkozásában, amelyek a kiépített közműhálózatra még nem kötöttek rá annak érdekében, hogy a csatornázottság teljes lefedettségű legyen.	A 2005-ben megkezdett Hatvan város szennyvíz elvezetési és kezelési programjának kiépítése KIOP pályázat alapján megvalósított beruházást követően már nem csak Óhatvan és Újhatvan területén, hanem a többi településrész csatornázottsága is közel 100%-ban kiépített.

## Levegőminőség javítása, közlekedésszervezés

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
Az önkormányzatok kezelésében lévő utakat rendszeres felújításáról gondoskodni kell. Hosszabb távon javasolt a városi átmenő forgalom csökkentése érdekében a teljes elkerülő út megvalósítása.	Az önkormányzat kezelésében lévő utak felújítása az önkormányzat költségvetésébe betervezésre került. Az átmenő forgalom csökkentése a város hosszútávú koncepciójában szerepel.	Az önkormányzat kezelésében lévő utak felújítása minden évben előreegyeztett koncepció alapján megtörténik. Fontos a pályázati lehetőségek kihasználása.

**Lakossági allergizáló gyomnövények kiemelten parlagfű és fekete üröm mentesítő akciók szervezése**

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
A pollenallergiás panaszok gyakoriságának illetve kialakulásuk veszélyének csökkentése. A parlagfű (Ambrosia elatior) és fekete üröm észak-amerikai jövevényfaj, amely bolygatott területeken tömeges lehet.	Az akciónapok minden évben megszervezésre kerülnek, melyben a hivatal hatósági és környezetvédelmi ügyintézői, a hegyőrség, a mezőőrök, a közterület-felügyelők, valamint a polgárőrök vesznek részt.	A gyűjtés megszervezéséhez szükséges felmérni a potenciális termőhelyeket, majd az akció időpontjáról, helyszínéről célszerű tájékoztató szórólapokat készíttetni, amely fontos információkat is tartalmazhat a parlagfűről, fekete ürömről, illetve útmutatást adhat a növény felismeréséhez.

**Talaj- és talajvíz védelem**

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
Mezőgazdasági eredetű környezetterhelés csökkentése. A jelenlegi gyakorlat szerint folytatott mezőgazdasági művelési módok több esetben jelentősen terhelhetik a talajt és a felszín alatti vizeket, illetve a felszíni vizeket.	Az alkalmazott művelési módokat kiváltó, környezetkímélő módokat bemutató tanulmány a hivatal részéről nem áll rendelkezésre.	Fontos feladat a környezetkímélő mezőgazdasági módot alkalmazó gazdák arányának növelése a jövőben.
A térségi felszíni és felszín alatti vizeket érintő diffúz szennyezések visszaszorítása, a vízminőségi paraméterek javítása. A diffúz szennyezések legfontosabb forrása a város vonatkozásában a mezőgazdaság.	A víztereket érő diffúz szennyezések mértéke nem ismert pontosan, intézkedés nem történt.	Szükséges felmérni a gazdálkodók vegyszer- és műtrágya-felhasználási igényeit és lehetőségeit, amiben a falugazdászok közreműködése jelentős segítség lehet.

## Energiagazdálkodás

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
A közterületi energiafelhasználás csökkentése. A közterületi energiafelhasználás jelentősen csökkenthető (kb. 40 %-kal) korszerűsítési program végrehajtásával. A közvilágítás korszerűsítése érdekében az önkormányzat pályázati forráslehetőség felhasználásával kívánja az energiatakarékos közvilágosítási rendszert egységesíteni.	A város közigazgatási területén mintegy 2550 db költséges hagyományos fénycsőves, nagynyomású HGL, Nátrium lámpákat korszerű LED technológiával működő lámpatestek váltották fel.	A korszerűsítés után a város közvilágításának éves költsége jelentősen csökkent.
A közintézmények energiafelhasználásának csökkentése	Az épületenergetikai pályázat keretében több városi közintézményben megtörtént a homlokzatok szigetelése, nyílászárók cseréje, fűtésteknika korszerűsítése.	Az épületenergetikai pályázat keretében több városi közintézmény is energetikai korszerűsítésen esett át.
A lakosság energiatakarékossági ismereteinek növelése. A cél elérése érdekében a legfontosabb a lakosság környezettudatos nevelése, az energiatakarékos fogyasztói szokások erősítése.	A város közvilágításának rekonstrukciója megtörtént, azonban a lakosság háztartási energiatakarékos eszközök alkalmazásában kellő tájékozottsága hiányos.	Energiatakarékossági ismereteket tartalmazó anyag összeállítása szükséges.
Fák és lágyszárú növények telepítése, fasorok létesítése, a talajadottságok figyelembe vételével, elsősorban őshonos fafajok és cserjefélék telepítése, mezővédő erdősávok kialakításának szorgalmazása.	Fák és lágyszárú növények telepítése, fasorok létesítésére szükséges pénzügyi forrás az önkormányzat költségvetésében elkülönítésre kerül.	Az utóbbi években számottevően nőtt a fák és lágyszárú növények telepítése, fasorok létesítése.

## Szemléletformálás, környezeti nevelés

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
A lakosság folyamatos tájékoztatása a környezet állapotáról, illetve a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységek (akciók) eredményeiről.	Az önkormányzat a médiafelületeken, szórólapokon rendszeresen tájékoztatja a lakosságot az aktuális környezetvédelmi programokról.	A lakosság a tájékoztatók meghirdetésével informálódna, azonban fontos a környezettel kapcsolatos információ igények felmérése is.
A környezettudatos fogyasztói magatartás kialakítása.	Iskolai szakkörök, vetélkedők megrendezése került.	Pályázati lehetőségek kutatása a források megteremtése érdekében.

## Parkok, zöldfelületek karbantartása, fejlesztése

Megvalósítandó program, intézkedés, cél	Intézkedés	Értékelés
<b>A 2012-es program pontjainak vizsgálata</b>		
Parkok, zöldterületek, kirándulók helyek létesítése, fenntartása. Gyermek részére játszótér létesítése, játszóeszközök, berendezések műszaki állapotának, karbantartásának felmérése, megóvása.	A városban található játszótér számát növe, játszóeszközök cseréje történt, fitneszpark került kialakításra a Zagyvaligetben, valamint sportpark épült a Bálvány utcában.	A játszótér bővítése és szükség szerű és ütemezett karbantartása továbbra is fontos feladat.

## **8. A környezetvédelmi program célrendszere**

A negyedik Nemzeti Környezetvédelmi Program kiemelt jelentőséget tulajdonít annak, hogy a települési környezetvédelmi programok alakítsanak ki egy, a nemzeti programhoz illeszkedő, önálló természet- és környezetvédelmi célrendszert.

Ennek figyelembevételével, valamint a települési környezeti állapotértékelés, és az előbbiekben ismertetett környezeti problémák és értékek ismeretében a Környezetvédelmi Program a következő célokat tűzi ki céljául.

### **8.1. Átfogó célkitűzés**

A település környezetügyi tevékenységének átfogó felelőssége, hogy feladatai magas színvonalú ellátásával segítse elő a fenntartható társadalmi- gazdasági fejlődést, ugyanakkor tudatosan lépjen fel a társadalmi és környezeti értékek rombolása ellen és hatékonyan közreműködjön a környezeti szemléletformálásban. Ez átfogó, rendszerszemléletű megközelítést és a környezeti szempontoknak a település életének minden területén való figyelembevételét teszi szükségessé. Hatvan környezetpolitikájának elsődleges elve a társadalmi és ökológiai közérdekűség. Mindezek figyelembevételével a környezetvédelmi program átfogó célkitűzése az alábbiakban összegezhető:

*A program átfogó célkitűzése a fenntarthatóság felé való átmenetet elősegítő, a változó környezeti, társadalmi-gazdasági körülményekhez, valamint az aktuális szakpolitikai és finanszírozási feltételrendszerhez rugalmasan alkalmazkodó települési környezetpolitika kialakítása és végrehajtása.*

## 8.2. Stratégiai célok

A települési környezetpolitika küldetése az, hogy a hatvani polgárok lakható, élhető otthona legyen, javuljon a környezeti élet minősége és a környezetbiztonsága.

Ennek lényeges összetevője – a környezeti terhelések csökkentésén és az értékek megóvásán túl- a természeti erőforrások igénybevételének mérséklése, a környezeti problémák hajtóerőinek feltárása, pozitív irányú befolyásolása és kiváltképp a városi polgárok, gazdasági szereplők és döntéshozók szemléletének alakítása.

E szempontok figyelembevételével, továbbá a SWOT elemzés, valamint a probléma és értéklista alapján az átfogó célkitűzéshez három stratégiai és egy horizontális célt fogalmaz meg a program:

### **1. Stratégiai cél: A hatvani élet- és környezetminőség, környezetbiztonság javítása**

Cél a jó életminőség és az egészséges élet környezeti feltételeinek biztosítása. Ezek sorába tartozok a környezet-egészségügyi feltételek javítása, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, valamint a település, épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja. Az élet- és vagyonbiztonság szempontjait is figyelembe véve kiterjed természeti és ipari katasztrófa-kockázat mérséklésére és a környezeti károk felszámolására is.

### **2. Stratégiai cél: Hatvan természeti erőforrásainak, természeti és kulturális értékeinek megőrzése, fenntartható használata**

Cél a stratégia jelentőségű természeti és táji értékek védelme, ökoszisztéma-szolgáltatások biztosítása, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása. Ezen stratégiai cél keretébe tartozik a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, valamint az épített környezet és kulturális értékek megőrzése.

### **3. Stratégiai cél: Erőforrás takarékos zöldgazdaság fejlesztés előmozdítása Hatvanban**

Cél a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a megújuló képesség figyelembe vételére épülő fenntartható használat megvalósítása. Kiemelt figyelmet kell fordítani a takarékos városi működés kereteinek kialakítására, beleértve az energia- és közlekedési igények, valamint a kibocsájtott hulladék mennyiségének csökkentését, valamint az újrahasznosítás és a megújuló energiahordozók fenntartható használatának előmozdítását. Szintén e cél tartalmazza az éghajlatváltozás megelőzésére és az alkalmazkodásra irányuló zöldgazdaság- fejlesztési és szabályozási törekvéseket is.



#### **4. Horizontális cél: Fenntartható életmód és környezettudatos szemlélet kialakítása**

Cél a városi polgárok környezettudatosságának erősítése, fenntartható fogyasztási szokásainak meghonosítása. Ezek alapfeltétele környezeti szemlélet erősítése mellett a környezeti információkhoz való hozzáférés biztosítása, valamint a társadalmi és üzleti részvétel erősítése is. Ezáltal biztosítható, hogy a fogyasztási és termelési szokások együttesen szolgálják a társadalom hosszú távú jóllétét.

### 8.3. Tematikus célok

A 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program tematikus beavatkozási területei továbbá a 2012-2017 közötti időszakra vonatkozó Hatvan Város Környezetvédelmi Programja figyelembevételével – a fent bemutatott stratégiai célokhoz kapcsolódóan – az alábbi tematikus célokat határoztuk meg:

#### 1. Stratégiai cél: A hatvani élet- és környezetminőség, környezetbiztonság javítása

Tématerület	Jelölés	Tematikus célok
Zajterhelés csökkentése	1.1. cél	Stratégiai zajtérképek felülvizsgálatának kidolgozása a zajvédelmi szempontok figyelembe vételével a települési szabályozási dokumentumok készítésekor.
Levegő minőség javítása	1.2. cél	A levegőminőség védelmének, a szennyezettség csökkentésének érvényre juttatása a városi szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.
Vízminőség javítása	1.3. cél	A víztestek állapotának javítása, a vízfolyások jó ökológiai állapotának elérése.
	1.4. cél	Az illegális szennyvízkezelésből származó környezeti károk megelőzése.
Környezet és egészség	1.5. cél	A pollenkoncentráció és a biológia allergének okozta egészségi kockázat csökkentése, parlagfű elleni hatékony védekezés biztosítása.
Zöldfelületek védelme	1.6. cél	Zöldfelület- gazdálkodási tervezés integrációja a szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.
	1.7. cél	A települési zöldfelületi rendszer fejlesztése.

Környezetbiztonság javítása	1.8. cél	A belterületi vízrendezésekkel a csúcsidejű víztöbbletek (villámárvizek, hirtelen lezúduló csapadékok) által okozott károk mérséklése
	1.9. cél	Környezeti katasztrófavédelem: feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárítása és a környezetkárosodás csökkentése

**2. Stratégiai cél: Hatvan természeti erőforrásainak, természeti és kulturális értékeinek megőrzése, fenntartható használata**

Tématerület	Jelölés	Tematikus célok
Természet- és tájvédelem	2.1. cél	Biológiai sokféleség megőrzése a helyi védettség alatt álló területeken
	2.2. cél	Természet – és tájvédelmi szempontok figyelembe vétele a települési szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.
Vízvédelem	2.3. cél	Vízbázisvédelem, ivóvízbázis megóvása
	2.4. cél	Ivóvíz-takarékosság ösztönzése
Épített környezet védelme	2.5. cél	Környezeti szempontok figyelembe vétele a települési szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.
	2.6. cél	Műemlékvédelem, a települési épített környezet megóvása

**3. Stratégiai cél: Erőforrás takarékos zöldgazdaság fejlesztés előmozdítása Hatvanban**

Tématerület	Jelölés	Tematikus célok
Hulladékgazdálkodás	3.1. cél	Illegális hulladéklerakók mennyiségének csökkentése
	3.2. cél	A városban keletkező hulladék csökkentésének elősegítése, a közterületek tisztaságának fenntartása, javítása
Közlekedés és környezet	3.3. cél	Kerékpáros és gyalogos forgalom infrastruktúrájának további fejlesztése
	3.4. cél	A városi átmenő forgalom csökkentése, elkerülő utak építése
Energiagazdálkodás	3.5. cél	Köz- és lakóépületek

		energiehatékonyságának javítása, megújuló energiaforrások alkalmazása
--	--	---

**4. Horizontális cél: Fenntartható életmód és környezettudatos szemlélet kialakítása**

<b>Tématerület</b>	<b>Jelölés</b>	<b>Tematikus célok</b>
Társadalmi részvétel erősítése	4.1. cél	Együttműködés, partnerség egyesületekkel, gazdasági szereplőkkel
Környezettudatos szemlélet kialakítása	4.2. cél	A környezettudatosság elterjesztése, a természeti értékek megismertetése a lakosság minél nagyobb arányú bevonásával

## 9. A Környezetvédelmi Program stratégiai céljai, beavatkozási területei

Az előző fejezetben ismertetett stratégiai és horizontális célok mentén e fejezetben kerül meghatározásra – témakörönként – a beavatkozási területek.

### Levegőminőség és zajterhelés

Hatvanban a legnagyobb környezeti terhelést a közlekedés jelenti, – mint ahogyan ez már a korábbiakban bemutatásra került – mely a 3. számú főúton a helyi és átmenő forgalom okozta légszennyezésére vezethető vissza.

A településen a forgalmas utak mentén károsodik a talaj, a növényzet, az állatvilág, valamint közvetve a felszín alatti vizek is.

A levegőminőség javítása témakörében az alábbi beavatkozások javasoltak:

#### **Cél: a városi átmenő forgalom csökkentése érdekében a teljes elkerülő út megvalósítása**

##### **Feladat:**

Forráslehetőségek feltérképezése az elkerülő út megépítéséhez

##### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.2. A levegőminőség védelmének, a szennyezettség csökkentésének érvényre juttatása a városi szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.

#### **Cél: a levegőszennyezést csökkentő, korszerű technikai berendezések alkalmazása, a területhasználattal összefüggő döntések kapcsán**

##### **Feladat:**

Az ipari- és ingatlanberuházások kapcsán fontos, hogy a levegő minőségének megóvása érdekében az elérhető legjobb technikára kell törekedni.

##### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.2. A levegőminőség védelmének, a szennyezettség csökkentésének érvényre juttatása a városi szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.

A városi élet és az infrastruktúra fejlődése magával vonta a lakosság zajterheléssel kapcsolatos problémakörét is, mely az alábbiak szerint azonosítható:

#### **Cél: helyi zajvédelem kiépítése zajtérkép segítségével**

##### **Feladat:**

a zajvédelmi szabályozás megteremtéséhez fontos feladat egy zajtérkép elkészítése, ezáltal a csendes övezetek kijelölése megvalósulhat a településen.

##### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.1. Stratégiai zajtérképek felülvizsgálatának kidolgozása a zajvédelmi szempontok figyelembe vételével a települési szabályozási dokumentumok készítésekor.

## Víztestek állapotának javítása

A települési felszíni vízfolyások, állóvizek és vizes területek jó ökológiai, kémiai és mennyiségi állapotban tartása, és ennek megfelelő tervezési és kivitelezési feladatok magas színvonalú ellátása, a település élővilága sokszínűségének megőrzése és javítása érdekében kiemelt fontosságú.

A települések kisvízfolyásokat érintő vízminőség-védelmi beavatkozások tervezése és végrehajtása összehangolt tervezést és cselekvést igényel. Mind a közműszolgáltatók, mind a vízhasználók, mind az önkormányzat felelős a településen átfolyó vízfolyások jó állapotának fenntartásáért, javításáért.

Egyes víztestek állapotának javítása témakörében a következő – feladatokként meghatározható – beavatkozási irányok azonosíthatók:

### **Cél: Vízminőség javítása**

#### **Feladat:**

Továbbra is biztosítani kell a Zagyva folyó és az abba torkolló Heréd-Bér patak szennyezés csökkentését, szükség szerint mederkotrását valamint az iszap elszállítását, ezzel elősegítve a bel- és árvízveszély csökkentését. Törekedni kell a természetes növényvédő sávok megtartására az élővilág fenntartása érdekében.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.3. A víztestek állapotának javítása, a vízfolyások jó ökológiai állapotának elérése.

### **Cél: A szennyvízhálózat 100 %-os kiépítettségének elérése**

#### **Feladat:**

Az illegális szennyvízkezelésből származó környezeti károk megelőzése a felszín alatti vizek minőségi védelme érdekében is kiemelt fontosságú. Ellenőrizni kell azon háztartások esetében a keletkezett szennyvíz elszállítását, kezelését (számlákkal igazolni) ahol még nem kiépített a szennyvízközmű hálózat.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.4. Az illegális szennyvízkezelésből származó környezeti károk megelőzése

## Környezet és egészség

Hatvan egyik legjelentősebb környezet-egészségügyi problémája a biológiai allergének által kiváltott allergiás és légúti megbetegedések számának növekedése, ami jelenleg a hazai lakosság megközelítőleg 25 %-át érinti.

Az allergizáló pollenek esetében is a megelőzés és tájékoztatás fontosságát érdemes kiemelni.

Allergizáló hatást válthatnak ki a régi épületekben tapasztalható átvizesedett falakon megjelenő penészgombák spórái is. Az allergiás megbetegedések kezelésére, a panaszok enyhítésére Hatvan több óvodájában is sószooba működik.

Hatvan Város Önkormányzata minden évben kiemelt feladatként kezeli a parlagfű elleni védekezést. A parlagfűmentesítési akciónap keretén belül a közterület felügyelők, mezőőrök, polgárőrök és civil egyesületek vesznek részt az akciók felhívásában.



A környezet – és egészség témakörében az alábbi beavatkozás azonosítható:

### **Cél:A pollenallergiát okozó növények számának csökkentése**

#### **Feladat:**

Hatvan közigazgatási területén lévő ingatlanok ellenőrzése, a lakossági zöld szám további működtetése, valamint a parlagfűmentesítési akciónap további népszerűsítése, az allergizáló pollenkoncentráció csökkentése céljából. A pollenallergiát okozó gyomnövények, mint például a parlagfű és a fekete üröm, megismertetése a lakossággal tájékoztató szórólapok formájában, információt nyújtva a helyes mentesítés (kézi gyomlálás, kaszálás) elvégzéséről. Az önkormányzat által mielőbbi kényszerkaszálás elrendelése, a tulajdonos, földhasználó elleni szükséges szankció meghozatala a pollenkoncentráció csökkentése érdekében.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.5. A pollenkoncentráció és a biológia allergének okozta egészségi kockázat csökkentése, parlagfű elleni hatékony védekezés biztosítása.

### **Zöldfelületek védelme**

A belterületi zöldterületek az elmúlt években jelentős változáson mentek keresztül, ezenkívül nőtt a zöldterületek aránya is, melynek fenntartását a Hatvani Szolgáltató Intézmény látja el.

A feladat nem csupán a zöldterületek minőségének megtartására, gondozására terjed ki, hanem a zöldfelületi borítottság további növelése is, a fajok és cserjefélék telepítési munkálatainak megvalósításával.

Közös érdek, hogy Hatvan város által biztosított zöldfelületek, helyi védettség alatt álló területek, valamint a természeti környezet a jövőbeni fejlesztési elképzelések gyakorlati megvalósulása során se sérüljenek.

### **Cél:a zöldfelületi borítottság további növelése, fajok és cserjefélék telepítése**

#### **Feladat:**

A közparkok további funkcióbővítése és rekreációs értékének növelése a természetközeli területek tehermentesítése érdekében. A településen történt beruházások során mérlegelni kell a zöldfelület megőrzés és bővítés lehetőségeit.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.6. Zöldfelület- gazdálkodási tervezésintegrációja a szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.

### **Cél:a zöldfelületi borítottság további növelése, fajok és cserjefélék telepítése**

#### **Feladat:**

A korábbi években is példaértékűen fejlődő zöldfelületi területek fenntartását, valamint további fa- és cserjefültetésekkel bővítését folytatni kell.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.7. A települési zöldfelületi rendszer bővítése

## Csapadékvíz-elvezetés

A település csapadékvíz-elvezető rendszer egyes részei nem a jelenleg egyre gyakoribbá váló özvényszerű esőzések befogadására lettek kialakítva. Bár az elmúlt években több szakaszon is felújították pályázat keretén belül a csapadékvíz-elvezető rendszert, azonban egyes részei a nem megfelelő kapacitások, és a hirtelen lehullott nagy mennyiségű csapadékok – a várható éghajlatváltozást figyelembe véve – egyre gyakrabban okozhatnak lokális elöntéseket és ezzel súlyos károkat az érintett területek épületállományaiban. A csapadékvíz elvezetés témakörében a következő beavatkozási irányok azonosíthatók:

### **Cél: a csapadékvíz-elvezető rendszer kapacitásának éghajlati szempontokat figyelembe vevő felülvizsgálata**

#### **Feladat:**

A település csapadékvíz-elvezető rendszer kapacitásának felülvizsgálata, a rendkívüli csapadékesemények gyakoriságának figyelembevételével.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

1.8. A belterületi vízrendezésekkel a csúcsidejű víztöbbletek (villámárvizek, hirtelen lezúduló csapadékok) által okozott károk mérséklése

## **Környezetbiztonság javítása, rendkívüli környezetszennyezés**

A rendkívüli események minden esetben a lakosságot, valamint a természetes és épített környezetet is veszélyeztetik, így a problémával való foglalkozás elengedhetetlen. A rendkívüli környezetszennyezések bekövetkezése – egy település mindennapjaiban – jelentős feladatok elé állítja az elhárításban részt vevő és közreműködő szervezeteket. Ezekre az esetekre bizonyos mértékig fel lehet készülni, de azok térbeni és időbeni jelentkezése összehangolt, szakszerű és célirányos cselekvést vár el a mentesítőktől.

Az egész települést katasztrófával fenyegető ipari nagyüzemek Hatvan közigazgatási területén nem találhatók. Az ipari parkban létesült és jelenleg is épülő üzemek új építésűek, kialakításuk során a környezetbiztonsági szempontok betartását kiemelt fontosságú elemként veszik figyelembe. A lakosság biztonsági helyzete szempontjából meghatározó ezen üzemegységek lakott területtől való távolsága is, melyre tekintettel a közvetlen veszélyeztetés lehetősége kizárható.

A településen található közúti és vasúti fővonalak forgalma azonban magában hordozhatja a katasztrófális közlekedési balesetek lehetőségét. A kockázatok csökkentése csak megfelelő információbázis rendelkezésre állásával és a megelőzés módszerével valósítható meg. A vészhelyzetekre való lakossági felkészítés az önkormányzat az érintett vállalatok és a polgári védelem közös felelőssége és feladata is egyben. Jól megszervezett tájékoztatási rendszer nélkül nem biztosítható a lakosság elégséges információhoz való juttatása, amely súlyosbíthatja egyes események kártételét.

A csapadékvíz-elöntések nemcsak az élet és vagyonbiztonságot veszélyeztethetik, hanem egyes szennyeződések kimosva környezetterhelést is okozhatnak. Nagyobb esőzések alkalmával a többlet csapadékvíz biztonságos elvezetése okozhat gondot, a település menti folyóvizek (Zagyva folyó és Heréd-Bér patak), vízelvezető árkok medrének tisztításáról,

kotrásáról a megfelelő vízelvezető képesség biztosítása érdekében rendszeres jelleggel gondoskodni kell. Ezen célkitűzés megvalósítása érdekében fontos az élet és vagyonbiztonság szempontjait előtérbe helyezve a lakosság kellő tájékoztatása.

Az önkormányzat rendszeresen gondoskodik a vízelvezető létesítmények állapotának felméréséről, valamint a szükséges felújítási, fejlesztési munkák végrehajtásáról (részben önerőből, részben pályázati források felhasználásával).

### **Cél: rendkívüli környezetszennyezés bekövetkezése és csapadékvíz elöntésből fakadó kockázatok csökkentése**

#### **Feladat:**

A tevékenységi engedélyek kiadása során javasolt kitérni –szakhatósági hozzájárulások formájában – a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek ilyen irányú, speciális feladataira (jelenleg a település területén nincs veszélyes üzem), illetve e gazdálkodó egységek ellenőrzése alkalmával – az illetékes hatóságok bevonásával – térjen ki a tevékenységi engedélyekben foglaltak szigorú betartatására.

A település infrastrukturális fejlesztésének egyik legjelentősebb területe a belterületi vízrendezés. A belterületi vízrendezés tekintetében rendszeres jelleggel figyelemmel kell kísérni a „kritikus” pontok állapotát. A szükséges felújítási, fejlesztési munkákat ütemezni kell.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

- 1.8. A belterületi vízrendezésekkel a csúcsidejű víztöbbletek (villámárvizek, hirtelen lezúduló csapadékok) által okozott károk mérséklése
- 1.9. Környezeti katasztrófavédelem: feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárítása és a környezetkárosodás csökkentése

## **Természet- és tájvédelem**

A jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok egyaránt jelentős mértékben befolyásolhatják egy adott térség természeti környezeti állapotának jellemzőit, mely alól Hatvan területe sem jelent kivételt.

A helyi lakosok értékrendje, a fogyasztási szokások alakulása, a gazdasági helyzet, a közlekedés és szállítási igények alakulása kivétel nélkül mind olyan tényezőként jelennek meg egy település életében is, melyek a természeti és táji értékek védelmének témakörét érintik.

A 2012. évi Környezetvédelmi Program megjelenése óta, Hatvan város Önkormányzata komoly előrelépéseket tett a környezetvédelem területén. Az egyik ilyen talán legfontosabb lépése a Hatvan helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 40/2014. (XI. 15.) helyi önkormányzati rendeletet megalkotása volt, melynek keretében több terület is helyi védettség alá került.

Hatvan példaértékű együttműködést folytat különféle, területileg illetékes természetvédelmi szervezetekkel is.

Többek között a beépítések, szabálytalan területhasználatból, illegális hulladéklerakásokból adódóan a védett természeti területek pufferrónái átalakulhatnak, s fennáll a veszélye a természetes élőhelyek további fragmentálódásának is, mely folyamatok az élőhelyek ökológiai állapotának romlását vonhatják maguk után.

A természeti és táji értékek megőrzése kulcsszerepet tölthet be Hatvan élhetőségének és fenntartható városfejlesztési törekvéseinek megvalósíthatóságában is.

### **Cél: A külterületek élővilágát érintő állapot felmérése**

#### **Feladat:**

A külterületeken található zártkertek és felhagyott mezőgazdasági művelés alatt álló területek állapotának felmérése, az illegális hulladéklerakásra tekintettel.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

- 2.1. Biológiai sokféleség megőrzése a helyi védettség alatt álló területeken.
- 2.2. Természet – és tájvédelmi szempontok figyelembe vétele a települési szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.
- 3.1. Illegális hulladéklerakók mennyiségének csökkentése

## **Vízminőség, vízgazdálkodás**

Hatvan a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról” melléklete szerint érzékeny területen fekszik.

A felszín alatti vízkészletekkel történő takarékos gazdálkodás feltételeinek biztosítása és betartatása, valamint a településen a közműveken szolgáltatott ivóvíz mennyiségével való takarékos használat módjának megismertetése és elterjesztése egyaránt önkormányzati kompetencia.

A jogi, hatósági és műszaki eszközök megteremtése és az önkormányzati koordináció nagymértékben elősegítheti a vízbázisok védelmét és fenntartható hasznosítását.

A vízgazdálkodással kapcsolatos témakörök is az alábbiak szerint azonosíthatók:

#### **Cél: A vízbázisok védelmének fenntartása**

##### **Feladat:**

A felszín alatti vízbázisok védelme, a felszíni szennyeződések mint pl.: az illegális hulladéklerakásokból és külterületi vízbevezetésből (szikkasztásból) eredő szennyeződések megelőzése jogszabályi és műszaki eszközökkel.

##### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

2.3. Vízbázisvédelem, ivóvízbázis megóvása

3.1. Illegális hulladéklerakók mennyiségének csökkentése

#### **Cél: A víztakarékosság elősegítése**

##### **Feladat:**

A víztakarékosság példáját meg kell ismertetni a lakossággal. Az önkormányzati intézmények víztakarékosságának elősegítése, mely követendő példa lehet a településen, ehhez pályázati források lehetőségét vizsgálni kell.

##### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

2.4. Ivóvíz-takarékosság ösztönzése

## Épített környezet védelme

Környezetvédelmi szempontból kiemelt jelentőséggel bír a beépítettség növekedésének, illetve a meglévő zöldterületek csökkenésének megállítása, s a meglévő alulhasznosított, valamint régi ipari területek (a volt cukorgyár területe, nagygyombosi laktanya) újrahásznosítása. Fontos megjegyezni, hogy a volt cukorgyár területét az önkormányzat új beruházással kívánja hasznosítani, amelyen egy sportcsarnokot kívánnak létesíteni, az építési munkálatokat az említett területen már megkezdték. Az önkormányzat a nagygyombosi laktanya területén is keresi a lehetőséget az újrahásznosítására.

Az önkormányzat egy-egy város(rész) környezetterhelésének csökkentésére elsősorban szabályozási eszközökkel tud megteremteni, melyet a szabályozási tervekben kell feltüntetni.

Az épített környezet megvizsgálása során külön vizsgálandók a műemlék épületek. Hatvan több, országos jelentőségű és helyi védelem alatt álló építészeti örökséggel rendelkezik. A műemlékeknek nem csak megőrzésük fontos, hanem felújításuk is, mely során törekedni kell az építészeti értékek megőrzésére is.

Az épített környezet védelme témakörben az alábbi beavatkozások azonosíthatók:

### **Cél: A környezeti szempontokat figyelembevevő városfejlesztés a barnamezős területeken**

#### **Feladat:**

A barnamezős területek hasznosítását illetően az önkormányzat elsősorban szabályozási eszközökkel tud beavatkozni, ezért kiemelt feladat, hogy ezen területek fejlesztési céljait a település szabályozási tervekben figyelembe vegyék.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

2.5.Környezeti szempontok figyelembe vétele a települési szabályozási dokumentumokban, a településfejlesztésben- és üzemeltetésben.

### **Cél:Az építészeti örökségek megőrzése**

#### **Feladat:**

A műemléki védettség alá tartozó épületek, illetve épületszerkezeti elemeinek rekonstrukciója érdekében végzett munkák támogatása, az eredeti állapot visszaállítása érdekében.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

2.6. Műemlékvédelem, a települési épített környezet megóvása

## Hulladékgazdálkodás

Hatvan közigazgatási területén az önkormányzat a települési szilárd hulladékok összegyűjtését, elszállítását és ártalommentes elhelyezését szervezett helyi közszolgáltatás útján biztosítja, melyet jelenleg a Szelektív Hulladékhasznosító és Környezetvédelmi Nonprofit Kft. lát el.

Hatvan Város Önkormányzata és 11 település Önkormányzata létrehozta a Hatvan és Környéke Települési Szilárdhulladék-gazdálkodás Fejlesztése Társulás néven jogi személyiséggel rendelkező társulást, melynek eredményeképpen megépülhetett - uniós



támogatás segítségével - egy komplex, regionális hulladékkezelő központ. A hulladékkezelő központ részeként megépült egy szigetelt depónia 2020-ig elegendő kapacitással, válogatómű, komposztáló, szociális épület és egyéb kiegészítő infrastruktúra.

A projektnek köszönhetően a közszolgáltató 2015. június 8-án elindította Hatvanban a 2 edényzetes házhoz menő szelektív gyűjtési rendszert annak érdekében, hogy a háztartásokban képződött hulladék mennyisége minél magasabb arányban hasznosuljon, csökkentve ezzel a lerakóba kerülő hulladékmennyiséget.

A projektek megvalósításával az Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2014-2020 által megfogalmazott célkitűzések elérése biztosítható a regionális rendszeren belül.

A hulladékgazdálkodás témakörében a következő feladatokat határozzuk meg:

### **Cél: Az üveghulladékok szelektív gyűjtésének felülvizsgálata**

#### **Feladat:**

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás keretében 2015. óta házhoz menő szelektív hulladékgyűjtő rendszer épült ki Hatvanban, melynek keretében a papír-, fém és műanyag hulladékok szelektív gyűjtése és elszállítása megvalósult.

Az üveghulladékokat továbbra is a szelektív hulladékgyűjtő szigetek edényzeteibe kell elhelyezni, azonban csökkent az üveghulladék gyűjtőpontok száma.

Ennek oka, hogy a szigetek problémásan üzemelnek, nem csak az üveghulladék kerül az edényzetekbe, a szigetek mellett gyakori az illegális szemétklerakás, ezért indokolt a hulladékfajták gyűjtési rendszerének átalakítása, felülvizsgálata.

A szelektív hulladékgyűjtő szigetek környezetének rendezése mellett a megszüntetett pontok újrahaznosítása is indokolt.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

3.2. A városban keletkező hulladék csökkentésének elősegítése, a közterületek tisztaságának fenntartása, javítása

### **Cél: A közterületeken és az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok hulladékmentesítése, illegális hulladéklerakások felszámolása**

#### **Feladat:**

Hatvan Város Önkormányzata kiemelt feladatként kezeli az illegális hulladéklerakó helyek felszámolását, mely évek óta egyre nagyobb problémát és pénzügyi erőforrást igényel.

Az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok területén és a közterületeken a Hatvani Szolgáltató Intézménnyel, a városi közterület-felügyelettel, polgárőrökkel, mezőőrökkel, és civil egyesületekkel együttműködve fontos feladat a hulladéklerakók feltárása mellett a megelőzésre is kellő figyelmet fordítani.

Ennek érdekében a térfigyelő kamerarendszerek további bővítése indokolt az érintett területeken. Emellett fontos a megépült lakossági hulladékudvar népszerűsítése, a lakosság folyamatos tájékoztatása a hulladékaik helyes elhelyezéséről az illegális hulladék csökkentése érdekében.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

3.1. Illegális hulladéklerakók mennyiségének csökkentése

## Közlekedés és környezet

A közlekedési hálózatok fejlettsége a területfejlesztés egyik alapvető meghatározója. Ahogy azt korábban is leírtuk a települést körülölelő elkerülő út (még csak részben, az északi oldalon épült meg), ezért Hatvan forgalmi szempontból legterheltebb szakasza továbbra is a 3. számú főút. A főúton bonyolódó forgalom nem kizárólag átmenő jellegű, jelentős részben helyben generálódó forgalom.

A településen több beruházással összefüggő kerékpárút hálózat is kialakításra került az elmúlt években, ilyen a 3. számú főút mentén megvalósult Rákóczi úton keresztül a 3-21-es sz. főutak csomópontján keresztül a 32-es számú főút való csatlakozásig kiépített kerékpárút. További útvonal a 2014. évben átadott, Zagyva mentén, az árvédelmi töltésen vezetett kerékpárút is, amely Boldogig vezet.

A közlekedés és környezet témakörben az alábbi beavatkozási irányok azonosíthatók:

### **Cél: gyalogosbarát fejlesztések**

#### **Feladat:**

A főúton haladó kerékpársáv kiépítése mellett, fontos a járdák felújítása, karbantartása, akadálymentesítése, valamint sétáló utcák kialakítása is a településen.

Ezzel nem csak gyalogosbarátabbá válik a város, hanem csökken a gépjárműforgalom is.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

3.3. Kerékpáros és gyalogos forgalom infrastruktúrájának további fejlesztése

### **Cél: A városi átmenő forgalom csökkentése**

#### **Feladat:**

Forráslehetőségek feltérképezése a teljes elkerülő út megépítéséhez

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

3.4. A városi átmenő forgalom csökkentése, elkerülő utak építése

## Energiagazdálkodás

Hatvan Város Önkormányzata is teljes elkötelezettséget vállal a 77/2011. (X.14.) Országgyűlési Határozatban megfogalmazott Nemzeti Energiastratégia célokkal. Az önkormányzatok központi normatív támogatása, saját bevétele az elmúlt évek során folyamatosan csökken, miközben az energia árak jellemzően növekednek. Az elkövetkező időszakban az energia felhasználás területén jelentős struktúra- és szemléletváltásra van szükség, mivel az elmúlt az olcsó és végtelen mennyiségben rendelkezésre álló energiahordozók ideje, az eddigi fogyasztási szokásainkat nem, vagy csak jelentős költséggel lehet fenntartani.

A hatvani önkormányzat is minden lehetséges eszközzel törekszik az Európai Unió irányelveiben megfogalmazott széndioxid kibocsátás csökkentésére, így az előző években több jelentős megtakarítással járó energia-korszerűsítési beruházást sikerült saját erőből és pályázati forrásból megvalósítani. Pályázati forrásból több önkormányzati közintézmény is épületenergetikai felújításon esett át, a városi közvilágítás korszerűsítése is megtörtént.

## **Cél: lakossági energiafelhasználás csökkentése**

### **Feladat:**

Az épületek felújítása során kiemelt cél, hogy a komplex épületenergetikai felújítás történjen meg, ami magába foglalja a hőszigetelésen és nyílászárócseréken túl, a gépészeti korszerűsítést és a megújuló energiaforrások használatát is.

A közintézmények felújítási példáján ki kell terjeszteni a lakótelepekre, családi házakra is energetikai korszerűsítést.

A cél elérése érdekében az önkormányzatnak feladata a lakosság tájékoztatása a meghirdetett pályázatokról (pl.: Otthon Melege Program), melynek keretén belül a háztartások energiahatékonyasága javulhat és a szén- dioxid kibocsátás csökken.

### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

3.5. Köz- és lakóépületek energiahatékonyaságának javítása, megújuló energiaforrások alkalmazása

## **Társadalmi részvétel erősítése**

Hatvan Város Önkormányzata kiemelt hangsúlyt fektet a környezeti nevelésre, hiszen a nevelés célja, hogy az emberekben kialakuljon egy tudatos szemlélet a környezetünk fenntarthatósága és védelme érdekében. Fontos, hogy a környezetvédelmi kérdések már gyerekkorban előtérbe kerüljenek az oktatásban, megismerését tantárgyak és tevékenységek útján sajátítsák el.

A városban számos óvoda és iskola is felismerte a környezeti nevelés fontosságát, több zöldóvoda és ökoiskola is létesült.

A környezettudatos szemléletformálás tekintetében a 2012. évi Környezetvédelmi Programban is megfogalmazásra került a lakossági tájékoztatási rendszer kidolgozása, mely továbbra is fontos célként kezelendő.

A fenntartható életmód és környezettudatos szemlélet kialakítása - mint horizontális cél – témakörében az alábbi beavatkozási irányok azonosíthatók:

## **Cél: zöldóvodák és ökoiskolák támogatása és fejlesztése**

### **Feladat:**

A meglévő zöldóvodák és ökoiskolák támogatása és fejlesztése mellett fontos feladat további intézmények zöldóvodává és ökoiskolává válásának elősegítése.

A környezetvédelemmel kapcsolatos vetélkedők, szakkörök, táborok támogatása óvodák és iskolák részére környezetvédelmi egyesületek, gazdasági szereplők segítségével.

### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

4.1. Együttműködés, partnerség egyesületekkel, gazdasági szereplőkkel

## **Környezettudatos szemlélet kialakítása**

A környezettudatos szemléletformálás tekintetében a 2012. évi Környezetvédelmi Programban is feladatként fogalmazódott meg a település lakosságának rendszeres tájékoztatása, valamint a városi rendezvényeken a környezetvédelmi témájú tájékoztatás.

A környezettudatos szemlélet kialakítása témakörben a következő célt fogalmazzuk meg:

### **Cél: szemléletformálásra irányuló lakossági tájékoztatás**

#### **Feladat:**

Szemléletformálásra irányuló lakossági tájékoztatás támogatása. Az önkormányzat tájékoztatási anyagokkal, útmutatók kidolgozásával, civil szervezetek bevonásával segítse elő a környezettudatos szemléletet (pl.: hulladékkezelés, energiagazdálkodás) a lakosság körében.

#### **Kapcsolódás a stratégiai célhoz:**

4.2. A környezettudatosság elterjesztése, a természeti értékek megismertetése a lakosság minél nagyobb arányú bevonásával

## 10. Összefoglalás

Hatvan Város Önkormányzata legelső alkalommal 2003. évben készítette el Hatvan Város Környezetvédelmi Programját, melyet 2006-ban és 2012-ben vizsgáltak felül. A 2012-es felülvizsgálatban megfogalmazott konkrét célok közül mára sok megvalósult, de a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program megjelenése szükségessé tette a település környezetvédelmi programjának aktualizálását, felülvizsgálatát. Szükségessé tette még az is, hogy a város a legutóbbi program készülte óta számos olyan – főleg pozitív – változáson ment át (pl. ipari park fejlődése és az ott lévő cégek nagyarányú fejlesztései), mely eddig kevéssé szem előtt lévő, de mára már nagyon szemléletes problémával állítja szembe a várost, mint a megnövekedett forgalom és az általa okozott környezeti problémák.

A változások okozta problémák azonosítását és a rájuk lehetséges válaszul adandó stratégiai és tematikus célok meghatározását segíti jelen környezetvédelmi program. Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy az előző program(ok)ban megfogalmazott célok közül több megvalósult. Jelenleg is fennállnak azonban olyan környezeti problémák, melyekkel feltétlenül szükséges foglalkozni. Ésa közeljövőben kellő figyelmet szükséges fordítani. Hatvan városa eddig is jó úton járt, de a fenntartható fejlődés érdekében továbbra is meg kell találni az egyensúlyt, mely biztosítja a fejlődő város és az ipar igényeit, figyelembe véve a környezet védelmét és a lakosság egyre növekvő igényét arra, hogy élhető és egészséges környezetben tölthesse mindennapjait.

2017. november 30.

## **Felhasznált irodalom**

- 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015-2020.
- Heves Megyei Környezetvédelmi Program
- Hatvan Város Környezetvédelmi Programja 2012
- Hatvan Város Fenntarthatósági Terve 2015
- Hatvan Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
- Hatvan Város Településfejlesztési Koncepció 2015-2030.
- Központi Statisztikai Hivatal
- Önkormányzati adatszolgáltatás